Ч. 271 (14.520). Львів, вівторок 1. грудня 1936. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ЗГІДНО З НАШОЮ ЗАПОВІДДЮ ЗПЕРЕД ТИЖНЯ, ПОБІЛЬШУЄМО З НИНІШНІМ ДНЕМ „ДІЛО“ ДО РОЗМІРУ 10-ти СТОРІНОК ЩОДЕННО ТА 12-ти СТОРІНОК ПІД КОЖНУ НЕДІЛЮ. В ТОЙ СПОСІБ МИ ВІДСТУПИЛИ ВІД ПРИВИЧНОЇ ЗАСАДИ ВСІХ ЧАСОПИСНИХ ВИДАВНИЦТВ: НА ПОЧАТКУ КОЖНОГО РОКУ БАГАТО СВОЇМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ ОБІЦЮВАТИ І — ДУЖЕ МАЛО З ТИХ ОБІЦЯНОК ЗДІЙСНЮВАТИ. НЕ ЧЕКАЮЧИ ПОЧАТКУ РОКУ, ЙДЕМО НАЗУСТРІЧ НАЙПЕРШІЙ ВИМОЗІ ВЕЛИКОЇ БІЛЬШОСТИ НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ЧИТАЧІВ — ПОБІЛЬШИТИ РОЗМІР ЧАСОПИСУ. ОДНОЧАСНО СВІДОМІ ТОГО, ЩО НЕ СКІЛЬКІСТЬ СТОРІНОК РІШАЄ ПРО ВАРТІСТЬ ҐАЗЕТИ, ЛИШЕ ЇХНІЙ ЗМІСТ, МИ ПОБІЛЬШИЛИ СКЛАД РЕДАКЦІЇ ТА ЗААНҐАЖУВАЛИ ВЛАСНИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ У КІЛЬКОХ ЕВРОПЕЙСЬКИХ СТОЛИЦЯХ, В ЯКИХ ПЕРЕДТИМ НЕ МАЛИ СВОЇХ ПОСТІЙНИХ ЗАСТУПНИКІВ: НАДАЛІ БУДЕМО МАТИ ПОСТІЙНІ ВЛАСНІ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ З ТАКИХ МІСТ, ЯК ВАРШАВА, БЕРЛІН, ПАРИЖ, РИМ, ПРАГА, БУКАРЕШТ, ВІДЕНЬ, ЖЕНЕВА, ТА З ЗАКОРДОННИХ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНІЧНИХ ТЕРИТОРІЙ — УЖГОРОДУ І ЧЕРНОВЕЦЬ.

ЩОБ СТЕЖИТИ ПОСТІЙНО Й БЕЗУПИННО ЗА ВСІМИ ПРОЯВАМИ ЖИТТЯ, ЗАВОДИМО ОКРЕМІ, ПРИСВЯЧЕНІ СПЕЦІЯЛЬНИМ ДІЛЯНКАМ, СТОРІНКИ, ЯКІ БУДУТЬ ПОЯВЛЯТИСЯ ПРАВИЛЬНО ЩО-ТИЖНЯ. І ТАК У ПОНЕДІЛОК „ДІЛО“ ПРИНОСИТИМЕ **СПОРТОВУ СТОРІНКУ**, У ВІВТОРОК — **ПРАВНИЧУ**, У СЕРЕДУ — **З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ**, У ЧЕТВЕР — **ЖІНОЧУ**, У П'ЯТНИЦЮ — **ЕКОНОМІЧНУ**, В СУБОТУ — **ЛІТЕРАТУРНУ**. ОЧЕВИДНО, ЩО НЕЗАЛЕЖНО ВІД ТИХ СТОРІНОК АКТУАЛЬНІ ВІСТКИ З ДАНИХ ДІЛЯНОК БУДЕМО ПОДАВАТИ ЩОДНЯ. КРІМ ОТИХ СТОРІНОК ВВОДИМО, ЯК НОВИНУ, ЩОДНЯ **СТОРІНКУ БЕЗ ПОЛІТИКИ**, ЙДУЧИ В ТОЙ СПОСІБ НАЗУСТРІЧ БАЖАННЮ ШИРОКИХ ВЕРСТВ ЧИТАЧІВ, ЯКІ ХОТЯТЬ МАТИ В ҐАЗЕТІ — ПОРУЧ ІЗ МАТЕРІЯЛОМ ПОЛІТИЧНО-СУСПІЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ — ТАКОЖ КУТОК ЛЕКШОЇ ЛЕКТУРИ. ЯСНА РІЧ — МИ НЕ Є ДОКТРИНЕРАМИ І ПРИЗНАЄМО ОБОВЯЗОК ПРИСТОСОВУВАТИСЬ ДО ЗМІНЛИВИХ ВИМОГ, ЩО ЇХ СТАВЛЯТЬ ЧАСОПИСНІ ЧИТАЧІ ДО СВОГО ПРЕСОВОГО ОРГАНУ, ОТЖЕ ДОПУСКАЄМО МОЖЛИВІСТЬ ТАКИХ ДАЛЬШИХ ЗМІН, ЯКІ ПОКАЖУТЬСЯ ДОЦІЛЬНІ.

ВИХОДЮЧИ З ЦЬОГО ПОГЛЯДУ, „ДІЛО“ ПЛЯНУЄ ДЛЯ СВОЇХ ТОЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ТАКОЖ **КНИЖКОВІ ДОДАТКИ**. ОДНАК ТОЧНІШЕ ПОДАМО ПРО ЦЕ ДО ВІДОМА ЗГОДОМ, ПІСЛЯ ОБМІРКУВАННЯ ВСІХ ТЕХНІЧНИХ МОМЕНТІВ, ЗВЯЗАНИХ З ТАКОЮ СПРАВОЮ.

У КОЖНОМУ ВИПАДКУ — **ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“** ДАЄ ДОКАЗ 100%-ої ДОБРОЇ ВОЛІ: **ДАТИ СВОЇМ ЧИТАЧАМ І ПЕРЕДПЛАТНИКАМ ДОБРУ ҐАЗЕТУ**. ПІДКРЕСЛЮЄМО ТЕ, ЩО МИ СКАЗАЛИ ТИЖДЕНЬ ТОМУ: „ДІЛО“ ДІСТАЛО В ОСТАННЬОМУ ЧАСІ ЧИМАЛО ДОКАЗІВ ПРИЗНАННЯ ВІД СВОЇХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ЧИТАЧІВ ЗА ЙОГО СТАНОВИЩЕ У ЦІЛІЙ НИЗЦІ АКТУАЛЬНИХ ГРОМАДЯНСЬКИХ СПРАВ ТА ЗА ЗУСИЛЛЯ РЕДАКЦІЇ ДОРІВНЮВАТИ КРОКУ ВЕЛИКИМ ЧУЖИНЕЦЬКИМ ЧАСОПИСАМ — НЕ ВВАЖАЮЧИ НА ЦІЛКОМ ВИЇМКОВІ УМОВИНИ, В ЯКИХ ПЕРЕБУВАЄ УКРАЇНСЬКА ПРЕСА. ДО ЦИХ ВИЇМКОВИХ УМОВИН НАЛЕЖИТЬ БІДНІСТЬ **УСІХ НАШИХ ВИДАВ-НИЦТВ**, БІДНІСТЬ, ЩО ЇЇ ПІДСТАВОЮ Є **ВИЇМКОВА У СВІТІ НЕХІТЬ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА ДО РІДНОГО ДРУКОВАНОГО СЛОВА**. АДЖЕ ДО НЕДАВНА НА ПОВЕРХ 6 МІЛІОНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ У ПОЛЬЩІ ІСТНУВАВ УЗАГАЛІ ТІЛЬКИ ОДИН УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК, У СКРОМНИХ РОЗМІРАХ 4-ох (ПОТІМ 6-ти) СТОРІНОК! АДЖЕ ПО НИНІШНІЙ ДЕНЬ ІСТНУЄ У НАС АНОМАЛІЯ, ЩО ТИСЯЧІ НЕ ТО СІРИХ ЗІДАЧІВ ХЛІБА, АЛЕ Й ПОВАЖНИХ НАШИХ МОЛОДИХ І СТАРШИХ ГРОМАДЯН, СВІДОМИХ УКРАЇНЦІВ ТА ПАТРІОТІВ, НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЮТЬ АНІ ОДНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЩОДЕННИКА! АДЖЕ ПО НИНІШНІЙ ДЕНЬ МАЄМО У НАС, У ГАЛИЧИНІ, ТАКУ НІДЕ НЕЗУСТРІЧНУ АНОМАЛІЮ, ЩО СОТКИ ГРОМАДЯН ВДОВОЛЬНЯЮТЬСЯ ОДНИМ ПРИМІРНИКОМ „ДІЛА“ В УСТАНОВІ, В ЯКІЙ ВОНИ ПРАЦЮЮТЬ, ЧИ В КАСИНОВОМУ ТОВАРИСТВІ, ДО ЯКОГО НАЛЕЖАТЬ, І ДЕ „В ЧЕРЗІ“ ЧЕКАЮТЬ, ЩОБ ТОЙ ПРИМІРНИК ПЕРЕГЛЯНУТИ! ЯКЖЕ МОЖНА ПОРІВНЮВАТИ НАС ЗІ ЗАХІДНОЮ ЕВРОПОЮ, КОЛИ В ТАКІЙ НІМЕЧЧИНІ МАЙЖЕ **КОЖНЕ МІСТЕЧКО** МАЄ ВЛАСНИЙ ЩОДЕННИК І КОЛИ СТОЛИЧНІ ЕВРОПЕЙСЬКІ ЩОДЕННИКИ МАЮТЬ **МІЛІОНОВІ** НАКЛАДИ!

НЕ МАЄМО ПРЕТЕНСІЙ СТАТИ ЧАСОПИСОМ З МІЛІОНОВИМ НАКЛАДОМ. АЛЕ ХОЧЕМО, ЩОБ БОДАЙ ПОЛОВИНА, БОДАЙ ОДНА ЧЕТВЕРТИНА **ЧИТАЧІВ** „ДІЛА“ БУЛА ЙОГО **ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ!** ХОЧЕМО, ЩОБ ҐАЗЕТА НЕ БУЛА ПРЕДМЕТОМ МАСОВОГО ВИПОЗИЧУВАННЯ І ЩОБ КОЖНИЙ УКРАЇНЕЦЬ, ЯКИЙ МАЄ ПРЕТЕНСІЮ ДО ІМЕНИ ГРОМАДЯНИНА, ПЕРЕДПЛАЧУВАВ БОДАЙ ОДИН УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК!

ТОМУ Й НИНІ, ПОБІЛЬШУЮЧИ РОЗМІР „ДІЛА“ І ЗБІЛЬШУЮЧИ ТЕХНІЧНО-ВИДАВНИЧІ ТА РЕДАКЦІЙНІ КОШТИ, ЗВЕРТАЄМОСЬ З ПОКЛИКОМ ДО ШАНОВНИХ **ЧИТАЧІВ**, ЩОБ СТАЛИ НАШИМИ **ПЕРЕДПЛАНИКАМИ**, ТА ДО **ПЕРЕДПЛАТНИКІВ**, ЩОБ 1) ПРИСИЛАЛИ ПЕРЕДПЛАТУ **ТОЧНО** і 2) ЩОБ ПРИЄДНУВАЛИ У КРУЗІ СВОЇХ СВОЯКІВ І ЗНАЙОМИХ — **НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!**

ХАРАКТЕР і ЗАВДАННЯ „Діла“.

Львів, 30. листопада 1936.

Повстало „Діло“ у роках національно-політичної кристалізації та партійно-політичної диференціяції, у тих часах, коли жили ще і діяли безпосередні творці та учасники „весни народів“ і коли у процесі еволюції національної думки грала ще ролю навіть така справа, як етимольогічний чи фонетичний правопис. Із народовецької течії, якої представником і речником було „Діло“, зродилась національно-демократична партія, потім трудова, яка врешті через злуку з двома іншими політичними ґрупами прийняла назву УНДО. З цією партією „Діло“ було завжди звязане найтісніше, як тільки можна уявити собі: бож ніхто інший, тільки „Діло“ було справжнім творцем націонал-демократичної партії, ніхто інший, тільки „Діло“ було тією трибуною, з якої падали слова і думки, що політично формували націю, ніхто інший, тільки „Діло“ було фактичним найбільшим організатором українського національного, отже і партійно-політичного, життя. В той спосіб „Діло“ від першого дня засновин націонал-демократичної партії, предвісниці нинішнього УНДО, було найгризкішою підпорою партії, було місцем передачі її думок, плянів і праці, та одночасно джерелом надхнення: бо чейже „Діло“ подає безупинно свіжий інформаційний матеріял для практично-політичної та організаційної праці в усіх ділянках краєвого життя і чейже з „Діла“ черпається ідеї, як субстрат до теоретичних дискусій про підстави національної політики. Тому між „Ділом“ і партією є щось більше, ніж формальний пакт „взаємної підтримки“, щось більше навіть, ніж евент. формально-правне власниптво: „Діло“ звязане з політичним табором, що його сьогодні репрезентує УНДО, органічно, своїм походженням, традицією, спільними ідейними цілями, більшістю тих самих людей: там вони партійно-політичні діячі, тут члени Управи Видавничої Спілки, редактори, співробітники та дописувачі.

А проте „Діло“ **ніколи** партійним органом не було. Як це так? Пригадаймо кілька наймаркантніших фактів з історії „Діла“, які ніколи не могли-б трапитись у ніякому партійному органі. І так „Діло“ підчас „нової ери“ Ю. Романчука заступало щодо тактики іншу думку, ніж тодішній парляментарний провід. У редакції „Діла“ засідали, бувало, не тільки не-члени нац.-демократичної чи трудової партії, але й члени інших політичних партій чи прихильники інших суспільних течій (напр. В. Панейко, спершу соціял-демократ, Ярослав Весоловський — радикал, Михайло Лозинський — анархіст). Вже у післявоєнних роках „Діло“ нераз розходилось з існуючою офіціяльною партійно-політичною лінією. І так, льояльно підтримуючи закордонно-політичний центр през. д-ра Евгена Петрушевича, фактично у деяких суттєвих справах заступало інший погляд, напр. щодо того, звідки повинна бути кермована краєва політика. Після березня

1923 р. „Діло" виступило з низкою статтей, що підготовлювали різкий зворот у політичній тактиці, не погоджуючись з тактикою, що її надалі поручав тогочасний політичний провід. Колиж після Народнього Зїзду у квітні 1924 „Діло" залишилось зі своїми думками у меншості, — воно не підпорядкувалось новоствореній ситуації, тільки створило власну політичну „групу Діла". І таких прикладів на доказ незалежного від партії характеру „Діла" можнаб навести більше. Навіть тоді, коли головою УНДО і УПР та головою Видавничої Спілки „Діло" була та сама особа, редакція „Діла" зберігала далекойдучу незалежність і не було випадку, щоб голова партії накидав редакції статті, використовуючи свою позицію політичного лідера чи право представника власників часопису.

Бо не тільки формальним, але й фактичним власником нашого часопису є гурт громадян, уділовців Видавничої Спілки „Діло", які ніколи не забувають, що **„Діло" це громадська установа, яка не може бути підпорядкована ніякій іншій — отже і партійній — організації,** у тому змислі підпорядкована, щоб узалежнитись від неї персонально і тактично. Такий принцип обовязує в „Ділі" ще з того часу, коли вже істнувало „Діло" і виконувало свої функції для добра і слави народу, — хоч і не було ще **сформованих взагалі ніяких українських політичних партій.** Цей принцип дозволяє „Ділові" давати на своїх сторінках радо гостину навіть активним діячам інших національних партій. Незалежна позиція „Діла" дає йому змогу бути таким безупинним **центром** українського життя, який не лякається ніяких партійно-політичних потрясень чи перемін. Мало того: навіть для партійно-політичного життя, зокрема для самого УНДО, „Діло" представляє саме тому головну вартість, що воно не є органом від **якоїнебудь** партійної організації безпосередньо залежне і є **вільною трибуною слова.** Просимо уявити собі, що „Діло", стаючи вузько-партійним органом, мусілоб обмежити гурт своїх передплатників і читачів виключно до партійних членів чи симпатиків і в той спосіб безумовно звузити круг своїх впливів: чи це булоб у загально-національному інтересі? Або просимо уявити собі, чим була би партія, у даному разі УНДО, колиб одного дня „Діло" перестало виходити, — „Діло", з його традицією і повагою, здобутою саме як **поза і понадпартійний орган!**

У чому полягає той поза і понадпартійний та незалежний характер нашого часопису? У вільній руці супроти **кожної** актуальної **тактики** кожночасного політичного проводу, у праві висловлювати свій погляд, який не мусить покриватись на 100 відс. із поглядом політичного проводу. Бо що інше льояльність супроти політичного проводу та признавання принципу авторитетности за політичним проводом, а що інше сліпий і беззастережний послух підрядного і залежного чинника та самі тільки похвали для політичного проводу; навіть мовчанка шкідлива у випадку, коли власна совість та загально-національний інтерес вимагають проти дечого застерегтись чи дечому протиставитись, шукаючи виходу у висновках, до яких мусить дійти спокійна та річева критика. І тому „Діло" ніколи не дозволяло і надалі — маємо надію — ніколи не дозволить зіштовхнути себе до ролі такого сліпого знаряддя, — якщоб у тому напрямку були які нерозважні спроби. Так само, як нераз уже бувало, що в загально-національному інтересі УНДО поступалось своїми вузько-партійними інтересами (напр. у виборчих компромісах з іншими українськими партіями в імя консолідації широкого українського фронту) так само „Діло" в загально-національному інтересі мусить і буде боронити свого незалежного характеру, дарма, що це інколи моглоб декому не подобатись.

Тісний звязок між традицією „Діла" і партії (УНДО), спільна ідеольоґічна плятформа та люди з того самого табору й середовища, — з другого боку правно-формальна і фактична незалежність „Діла" від партійно-політичної організації, такий стан може бути підставою найбільшої гармонії між партійним проводом і „Ділом", але й може бути джерелом конфліктів. Непорозуміння наприклад моглоб виринути відразу тоді, колиб хтось — свідомо чи підсвідомо — станув на становищі, що не „Діло" є органом незалежної прилюдної опінії, незалежної громадської думки, а партія і УПР чинниками практичної політики — лише що УПР безпосередньо висловлює громадську опінію і таким робом є зверхником редакції „Діла", виразника думки УПР і його волі. Очевидно, що у практичному висліді такого міркування (підкреслюємо: все одно свідомого і сформулованого, чи тільки підсвідомого) все те, що пише „Діло", йде на безпосередній рахунок УНДО й УПР і навпаки, те, що діє партійний провід та УПР — іде на рахунок „Діла". Раз-у-раз читаємо у польській пресі: „Діло" — орган УНДО" і т. д. Тимчасом це невірно і ні УНДО ні „Ділові" таке вязання їх користи не приносить. „Діло", не будучи у тісному розумінні того слова партійним органом, висловлює свобідно і незалежно українську громадську думку, яка — річ ясна — може щодо інтерпретації деяких фактів помилятися та деяких фактів зовсім не знати, але є така, не інакша. І зовсім ані українській практичній політиці, ані українському громадянству ані самому „Ділу" це непотрібне, щоб наші й чужі люди, зокрема вся чужа преса, утотожнювали кожний крок політичної верхівки зі становищем „Діла", бо „Діло" ще нікому на віки вічні векслю ін бянко не підписувало і права льояльної критики політичного проводу не зрікалося. Органом, який обовязаний відзеркалювати точно погляди проводу УНДО — є „Свобода": між таким часописом, як „Свобода" і таким, як „Діло" є та суттєва ріжниця, що коли перший з них має обовязок мотивувати та боронити кожночасну політичну тактику та взагалі всю діяльність політ. проводу, — „Діло" має обовязок завсіди зберігати незалежність в оцінці.

Що торкається актуальної мериторичної оцінки політичної тактики, яка обовязує від півтора року, то про це сьогодні казати не будемо. Зазначимо тут тільки, що „Діло" **не було, не є і не може бути проти засади нормалізації польсько-українських відносин,** проти засади безпосереднього вияснення обосторонніх жалів і претенсій та безпосередніх розмов на тему практичного здійснення такої направи відносин у краю, яка заощадилаб енергію, витрачувану для безплідної взаємної боротьби, — **для** конструктивної праці, для створювання тривких цінностей, що булиб не лише національними цінностями і власністю одного народу, але й причинялись би до зросту сили держави, дбалої за добро не тільки одної польської нації та узгіднюючої свою польську державну рацію з національною рацією українською. Повторяємо: **засаду нормалізації „Діло" признає і далі признаватиме.** Однак інша річ, засада, інша річ **практична її реалізація** та всі методи практичної політики. І тут нічого скривати й промовчувати, що загальна громадська опінія не погоджується беззастережно з усіми ходами і методами політичної верхівки за останнього півтора року.

Зберігання незалежности свого характеру при найповажнішому і найбільш громадянському підході до всіх справ українського життя — це обовязок найтісніше звязаний з головною місією „Діла": **бути завжди провідним українським національно-виховним чинником!** Маємо враження, що при нагоді побільшення „Діла" до такого розміру, в якому воно щодня ще досі не появлялося, є річчю Видавництва і Редакції всім своїм передплатникам і читачам та взагалі всьому українському національному колективові урочисто обіцяти, що цієї своєї місії та звязаних з нею обовязків „Діло" як і досі, так і надалі буде триматися.

Цікава анальоґія.

Діяльність „Просвіти" і польських читалень „Т. Ш. Л."

Метою інтенсивної діяльности Т-ва „Просвіта" є перевиховувати українське громадянство, головно молодь у позашкільному віці. Тому „Просвіта" уладжує фахово-освітні курси і курси для поборювання неграмотности та закладає самоосвітні гуртки по читальнях для ріжних ділянок знання, щоб систематичною працею доповнити позашкільну освіту — в першу чергу для своїх поверх 300.000 членів. Свою діяльність веде Матірне Т-во „Просвіта" при допомозі 82 філій і 3.071 читалень, з яких 225 основано в діловому році. За час від 1933 р. до 1935 р. влада закрила 49 читалень і 7 філій. Матірне Т-во розвязало 3 філії. В діловому році 1936 вплинуло 161 подань у справі основання нових читалень.

Провід по читальнях і членство.

Провід читальняного життя спочиває в 2.305 читальнях у руках національно свідомих та активних селян, в 572 читальнях у руках священиків і в 194 читальнях у руках інших громадян. Як же виглядає стан членів у централі та по читальнях? Усіх членів фізичних і правних (читалень та інших товариств) з кінцем 1935 р. мало Матірне Т-во 32.293, а по читальнях 275.324 активних членів, себто таких, які беруть живу участь в освітній роботі.

Самоосвітні гуртки і бібліотеки.

Головним засобом у праці „Просвіти" є книжка, друковане і живе слово. З метою поглиблення цієї праці до кінця 1935 р. зорґанізовано 441 гуртків „Молодої Просвіти" і стільки-ж самоосвітних гуртків. Нині число цих гуртків подвоїлося. В цих гуртках члени „Просвіти" доповнюють свою освіту немов у школі. Крім того при читальняних бібліотеках є 845 гуртків приятелів книжки. При кінці 1935 р. було при читальнях 2.016 аматорських гуртків, 1.086 співочих і 130 дутих та 4 смичкових орхестр. Істнують теж при читальнях гуртки культурної розваги як напр. шахові.

При філіях істнує 27 бібліотек-випозичалень, 51 фахових бібліотек з ділянки позашкільної освіти і 16 театральних бібліотек. Усі ці три роди бібліотек мають 38.695 книжок і з них прочитано 208.952 книжок. Філії зорґанізували теж 115 мандрівних бібліотек з 3.762 добірними книжками, з яких прочитано 68.720 книжок. З мандрівних бібліотек користають ті села, де нема ще читалень. При читальнях було з кінцем 1935 р. 2.915 бібліотек, а в них 581.202 книжки. Від 1932 р. число бібліотек збільшилося на 1.178 і на 365.995 книжок. Від 1033 до 1935 р. прочитано з читальняних бібліотек 2.520.760 книжок. Одночасно зі зростом книжок у читальняних бібліотеках зросла теж і кількість часописів. Читальні передплачують 6.440 часописів і річно видають на передплату 54.374 зол. 84 сот.

Щораз поважніше місце у роботі читалень займає голосне читання на сходинах членів. Пересічно в одному році відбувається 113.000 таких читань і з них користає приблизно 700.000 членів. Крім того по читальнях відбуваються відчити з ріжних ділянок знання; в самому 1935 році було 15.566 відчитів. Далі щорічно відбувається бодай 64 курси для поборювання неграмотности. Правда, таких курсів слід би уладжувати щорічно бодай кількасот, але на це не дозволяє влада.

Цю велитенську працю по читальнях обслуговують урядовці і члени Гол. Виділу Матірного Т-ва при допомозі філіяльних освітніх інструкторів та членів філіяльних Виділів живим і друкованим словом. Провідною думкою їх праці є виховати молоде покоління на зразкових громадян української нації.

Проти цієї творчої праці „Просвіти" по наших селах і містах, ведуть руїнницьку роботу в першу чергу комуністи, які загніздилися вздовж Підкарпаття на шляху Снятин-Косів-Дрогобич, Самбір і Перемишль та одночасно натискають від Холмщини на Сокальщину, Равщину і Любачівщину. Немов на глум з допомогою комуністам приходять обективно радикали зі своєю нечува-

ною кампанією проти „Просвіти" та католицька „Нова Зоря", яка ревно пропагує заснування читалень „Скала" під притокою, що читальні „Просвіти" не є заборолом проти комуністів. Радикали у „Громадському Голосі" посунулися так далеко, що накликують членів „Просвіти" до непослуху Головному Виділові, анархізуючи цим так нашу суспільність.

Одноцілий фронт поляків на українських землях.

Зате наші сусіди виступають суцільним фронтом на українських землях у Польщі проти нас і тому польські культурно-освітні товариства у Галичині, на Лемківщині та північно-західних наших землях — розвивають незвичайно інтенсивну діяльність. Хоч у польському громадянстві йде міжпартійна боротьба за впливи і за владу, але на українських землях виявляє вона подивугідну солідарність. Тому у „домах людових" і читальнях „Т. Ш. Л." польські соціялісти і людовці активно співпрацюють з польськими священиками та учителями під покровом старостів та інших високих адміністраційних та самоправних урядовців. Чому? Найкращу відповідь дає на це „Ґазета Польська" (ч. 330 з 26. ц. м.), у статті п. н. „Зєдночене Польскєй Мисьлі Політичней на Волині", де пише про нову організацію, засновану у травні ц. р., яка обєднює всіх поляків. Чи це може нова польська партія?

„Ґ. П." і відповідає, що ця організація не є політичною партією, бо — не має устійненої заздалегідь політичної програми, не шукає масовости в організаційн'м значінні. Це „зєдночене" — це гурт чолових суспільних діячів, які ріжняться часто між собою поглядами на деякі політичні справи, — але їх єднає правда, висловлена в рішенні основників, що:

...„від постави й активности польської суспільности залежить у значній мірі оформлення відносин на східних землях" і переконання, що:

...„ця свідомість повинна єднати польську суспільність в один великий табор думки і чину, в імя могучости Річипосполитої та її історичного призначення на Сході"...

Згідно з цією засадою польські людовці і польські священики знайшли спільну мову й завзято клопочуться поширенням польського стану посідання на українських землях. Гармонійна співпраця єднає людовців і польських священиків не лише при будові „косьцюлків" і „людових домів", але також при праці у польських читальнях, що ведуть інтенсивну діяльність під проводом „Товариства Школи Людовей".

В самій Галичині „Т. Ш. Л." має 1.087 читалень з 31.878 членами. В цих читальнях виголосила польська інтелігенція за один рік 9.622 відчитів з гуртками, а читальні уладили 2.456 народніх свят, 1.883 вистав і концертів, 1.813 забав і фестинів. Далі „Т. Ш. Л." уладжує масово освітні анкети і зїзди та ріжні курси для дорослих осіб. Польські читальні мають 1.552 бібліотеки враз з мандрівними бібліотеками та аж 264 випозичальні книжок. У цих бібліотеках є 361.029 книжок, з яких прочитано 603.462 книжок. Число читачів сягає 27.664. Читальні передплачують 1.504 часописів.

Що поляки дійсно взялися до систематичної праці по своїх читальнях доказуе найкраще той факт, що вони не жалують гроша на освітні цілі. Ось згадане „Т. Ш. Л." мало аж 1,087.424 зол. і 57 сот. приходу і лише 936.253 зол. 17 сот. розходу. Отже **поверх 150.000 зол.** надвишки уможливить проводові „Т. Ш. Л." ще більше поширювати працю по польських читальнях.

Якже виглядає грошева справа у „Просвіті"? Чи члени „Просвіти" виконують совісно свої грошеві обовязки супроти своєї централі? На превеликий жаль — ні! Бож за самі вкладки члени залягають до Матірного Т-ва „Просвіта" зі сумою поверх 120.000 зол. за три роки: 1933—1936. Крім цього централя має претенсію до читалень і приватних осіб у сумі поверх 200.000 зол. за книжки. Якби ці несовісні довжники сплатили свій довг Матірне Т-во позбулось би своїх довгів і тоді могло би розвинути з розмахом свою діяльність та сповнити важливе завдання: охоронити всю українську молодь перед денаціоналізацією та перевиховати її на свідомих громадян української нації. Тимчасом замість допомоги „Просвіта" зустрічається зі засліпленою кампанією. Чи це не злочин?

Під Картахеною затоплено 3 совітські кораблі.

СЕВІЛЛЯ, 30. 11. ПАТ. Ген. Кеіпо де Ляно заявив, що підчас бомбардування Картахени затоплено 3 совітські кораблі; один з них привіз артилерійські стрільна.

Вислідн бомбардування Аліканте невідомі.

ПІДМОГА.

АНДЕІ, 30. 11. ПАТ. Коло 2.000 французьких комуністів причалило до Барсельони. Вони передефілювали через місто під звуки „Інтернаціоналу".

КОМУНІКАТИ НАЦ. КОМАНДУВАННЯ.

СЕВІЛЛЯ, 30. 11. ПАТ. На мадридському фронті, де ситуація довго не змінювалася, нац. війська осягнули поважні успіхи. Під Віторією і Тольозою не було наступів червоних. Нац. відділи заняли цвинтар та окопи червоних у Поцуеле; червоні втратили понад 400 убитих і 100 бранців, головно чужинців. Під Теруелем нац. війська мають льокальні успіхи, на баскійському фронті йде артилерійська боротьба. Під Овієдом полягло понад 1.000 червоних.

КОМУНІКАТИ ЧЕРВОНИХ.

МАДРИД, 30. 11. ПАТ. Нац. війська були вчора дуже активні під Мадридом, але їхні наступи відбито, подібно як на естремадурському фронті.

А. БЕРЕНД.

Книговодство одної фірми.

Християн Крігер чекав аж зачинить за собою двері панна Гельмс і тоді кинув розгніваний текою паперів на стіл:

Чим вони старші, тим дурніші ці дівчата!

— Попросту ідіотки! — вдарив пястуком у стіл його брат Ганс, погоджуючись з такою думкою без застережень.

— Дванацять літ сидить на посаді, навчилась чудово вести книговодства і тепер їй захотілось нараз подружжя! Ніякого почуття обовязку у тих жінок, ніякого почуття вдячности!

— А як вона тепер працює! Книжки горять під її пальцями. Тільки думає і про те, щоб якнайшвидше звідсіля втекти. Коли я звернув їй увагу, що так не можна, вона розсміялась мені просто в лице і так зачала ґеґати, як гуска, що просто скінчила школу і прийшла на першу посаду!

— Жінка може вмирати і не розуміє поваги життя — бурмоче Християн. У ньому накипіла лють старого парубка, що ненавидить жіноцтва і він з трудом береться до своєї щоденної роботи: перечитує листи залишені панною Гельмс і їх підписує.

Великий стінний годинник — єдина прикраса голих стін суворого бюра — тикає рівномірно над двома лисими головами, що нахилились над своїми бюрками, немов би поважно задумались над тим, яку то важну роботу виконують ці два систематичні бюрократи.

— Ця дурна історія справді подратувала мене — перебиває мовчанку Ганс — ми мусимо нарадитись, що зробити.

— Ясна річ, що на місце Гельмс мусимо взяти іншу книговодницю. Вона сама мусить нам дати якусь заступницю. В той спосіб заощадимо собі часу на всякі розмови із кандидатками і гроші на анонси.

— Гельмс уже поручила нам якусь панну. Зараз, як вона називається...

— О, тут є записане: Льотта Келлер. Є навіть її адреса. Треба буде до неї написати і будемо мати скоро спокій.

Але оба брати подивились один на одного зажурені. Треба буде звикати до нової особи в бюрі... неприємна справа... це нарушує гармонію праці.

Бє дванацята і оба брати встають майже одночасно. Від дванацятої до першої йдуть вони на прохід по парку. Всі мешканці у містечку знають представників фірми „Крігер і С-ка".

— Ого, вже полудне, Крігери йдуть на прохід — говорять няньки, що сидять у парку з дітьми.

— Ого, вже доходить перша, бо Крігери вертаються з проходу на обід — кричать хлопці, коли виходячи зі школи, хотять знати, яка це година.

„Крігер і Спілка" йдуть мовчки звичайною дорогою. У їх сивих головах кружляють ті самі думки: про курс на збіжевій біржі, нові замовлення, нечемний лист клієнта, неточність урядовців, про обід, який жде на них. Розмовляють вони мало і рідко коли суперечаються.

Нині обох їх мучить та сама думка: чи нова бухгальтерка зможе дати собі раду з роботою.

— Щоб вона вміла тільки добре рахувати. За це мусить нам уже поручити Гельмс.

— І щоб не перфумувалась як старе страховище.

— Якби так книговодові не треба було платити більше, то я зараз був би за тим, щоб взяти мужчину.

На ратуші бє перша і оба брати входять до свого будинку. У тій самій хвилині, коли появляються у дверях їдальні, господині ставить на столі тарелі з зупою. Починається обід. Середа, і тому подають телячу печеню з макаронами. У четвер їдять вони баранину з рижем, у пятницю... — Кожний день має свої точно означені страви. Коли минулої середи пані Шаль не могла дістати в різника доброї печені, брати Крігери були явно в поганому настрою. Тоді пані Шаль сказала різникові на другий день:

— Не забудьте на другу середу приготовити мені телячу печеню, бо я маю дома через вас неприємність. Коли замісць печені несу Крігерові і Спілка шніцель, руки мені трясуться.

І вона так само як інші говорить завсіди „Крігер і Спілка", не називаючи їх ніколи по імени „Християн" і „Ганс".

Це так тягнеться вже трицять літ, від часу, як їм обидвом померли батьки. Тоді один мав трицять літ, другий трицять три. Вже тоді ставились вони з недовірям до подружжя. Обидва були вже з малку педантичні і любов чомусь не трималась їх серця. Те, що обидва вони були подібні в цій справі, зблизило їх ще більше, як постійне товариство і забава. Тепер вони спокійно дивляться на світ і ніякі жіночі примхи не каламутять їм спокою.

Панна Гельмс упевнила їх обидвох з голосним сміхом — вона тепер увесь час сміється! — що річ ясна, панна Льотта Келлер уміє дуже добре рахувати і не зробить ніяких помилок. Вона

Новий літературний конкурс „Діла“.

Редакція „Діла“ розписує оцим новий конкурс на оповідання або новелю з нашого життя, у довільній формі, розміру не більшого як три фейлетони (30 сторінок рукопису шкільного зшитка).

Рукописи можна посилати під власним прізвищем або псевдонімом; в останньому випадку треба означити оповідання псевдонімом і одночасно покласти псевдонім теж на зачиненій копперті, в якій треба помістити власне прізвище з адресою.

Тема оповідання — довільна, але дія, особи або тло повинні бути з українського життя. Головна прикмета: оповідання мусить бути живе і цікаве. Авторам залишаємо повну свободу у виборі теми та форми твору, почінаючи від історичного оповідання аж до гуморески.

Рукописи присилати тільки на одній сторінці, по змозі на машині, або дуже виразним письмом.

Речинець присилки рукописів: до 1-го лютого 1937.

Найкращі з присланих оповідань видрукуємо у фейлетонах „Діла“ і коли закінчимо їх друк, читачі самі голосуватимуть, які з них і в якій черзі нагородити.

За прислані на конкурс оповідання Редакція „Діла“ призначила 7 нагород:

I. нагорода . . . . 50 зол.
II. нагорода . . . . 30 зол.
III. нагорода піврічна передплата „Діла“.
IV. і V. нагорода: всі видання „Діла“ крім бібліотеки „Діла“.
VI. і VII. нагорода: комплєти бібліотеки „Діла“ (12 томів) за 1936. рік.

—o—

„Прометей“ проти конституції СССР.

У вчорашньому числі „Діла“ подали ми за АТЕ коротку звістку про протест поневолених народів проти нової конституції СССР. Сьогодні приносимо повний текст резолюції протесту, прийнятої 27-го листопада ц. р. на засіданні представників всіх народів Ліги „Прометей“. Цей протест — це історичний документ, як один із прецеденсіональних актів, що оспорюють право Московщини до немосковських територій.

„Ми, представники поневолених у СССР народів Азербейджану, Дону, Грузії, Ідель-Уралу, Інгрії, Комі, Криму, Кубані, Північного Кавказу, Туркестану й України, обєднані в Лізі „Прометей“, постійно протестуючи проти систематичної русифікації в СССР мов наших народів, проти русифікації їхніх мистецтв, їхньої культури, протестуємо тепер проти чергової спроби СССР обдурити ввесь світ новою конституцією, проти спроби переконати ввесь світ, ніби СССР охороняє у себе окремі народи, охороняє автономію та суверенність держав, яких збройною окупаційною силою примушено ввійти до складу СССР.

Ми протестуємо проти невизнавання ніяких національних прав за нашими народами Дону, Інгрії, Кубані.

Ми протестуємо проти обдурення цілого світу надачею фіктивної автономії Карелії, в той час, коли карельців з їх рідного краю по варварськи виселюють на Сибір, а їхню територію заселюють москалями.

Ми протестуємо проти штучного, протиприродного дроблення території наших народів Ідель Уралу, Комі, Північного Кавказу, Туркестану на окремі, також фіктивно-державні одиниці.

Ми протестуємо проти зведення нанівець суверенности заокупованих держав наших народів, які згідно з конституцією СССР не мають власної території, належної до СССР та не мають державної влади, не тільки фактично, але і юридично обмеженої у всіх галузях.

Ми протестуємо проти зведення держав наших народів до ступня звичайних адміністраційних одиниць.

Ми протестуємо проти зведення наших народів до стану етнічних груп безправних кріпаків.

Ми протестуємо проти отвертої примусової денаціоналізації наших народів у СССР, ми протестуємо проти примусової військової окупації територій наших народів, які ніколи не погоджувалися ввійти до складу СССР.“

—o—

Бої в Індії.

ЛЬОНДОН, 30. 11. ПАТ. Міністерство Індії повідомляє, що підчас останніх боїв на індійському пограничччі британські війська втратили 20 убитих і 88 ранених. Кілько втрати потерпіли тубильці — невідомо.

—o—

ГЕН. ФРАНКО НЕ ШУКАЄ ПОРОЗУМІННЯ.

ТАЛЯВЕРА, 30. 11. Авас. Ген. Франко ще раз офіційно заперечив вістку, немовби він пропонував валенсійському урядові розем.

„Просвіта“ до українського загалу

До Хв. Виділів усіх Філій і Читалень „Просвіти“, до Вп. Збіршиків „Дару Просвіті“, до всіх Вп. Членів і Прихильників „Просвіти“ та всього Вп. Українського Громадянства в краю і поза краєм.

Із почуттям великої прикрости повідомляємо, що влада — з уваги на зорганізування збірки на „Зимову поміч для безробітних“ у цілій польській державі до 15. січня 1937 р. **відкликала теж і свій дозвіл на переведення традиційної публичної збірки „Дару Просвіті“ в грудні цього року.** Тимто зорганізована вже й підготована в краю прилюдна збірка датків „Просвіті“ на збіркові листи та до замкнених пушок — **відбутися в грудні не може.**

А проте тимбільше памятаймо, що **грудень — таки місяць „Просвіти“.** Памятаймо, що день 8. грудня — один із найбільших і найважніших днів цілої Української Нації. А зокрема цьогорічний грудень іще тим важніший, що з ним стаємо вже **на порозі великого ювилею: 70-ліття „Просвіти“.**

Цьогорічний грудень незвичайний, отож і постава громадянства до нього мусить бути незвичайно гідна.

Товариство не має права в цьому місяці збирати прилюдно такі конче потрібні жертви на „Дар Просвіті“, **але всі українці мають право сповнити свій національний обовязок супроти „Просвіти“, коли хто хоче і як хто хоче.**

Самочинних жертв на розбудову й поширення освітньо-виховних змагань „Просвіти“ не заборонює нам ніхто. Такі жертви повинні плисти безупинно.

Вступаймо масово в члени Матірньої „Просвіти“!

Вирівняймо до кінця грудня залеглі членські вкладки!

Створім один могутній просвітній фронт!

Філії і Читальні! Сплатіть у цьому місяці усі свої залеглости: за вкладки, за передплата видань „Провіти“, за рати, за книжки!

Читальні! В грудні уладжуйте скрізь величаві „Свята Просвіти“, а ввесь дохід із них шліть негайно до Матірньої „Просвіти“. Хай скрізь від серця до серця несеться грімкий гомін:

Цілий грудень — це місяць „Просвіти“!

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.

*

КОМУНІКАТ КАНЦЕЛЯРІЇ Т-ВА „ПРОСВІТА“.

Філії стягнуть негайно всі легітимації та збіркові листи, оскільки вже збірщикам роздали, і переховають у себе до дальшої диспозиції. Філії припильнують, щоб усюди відбулися місцеві і повітові імпрези з нагоди Свята Просвіти!

Еспанська справа перед Лігою Націй.

СОВІТСЬКИЙ МАНЕВР.

ЛЬОНДОН, 30. 11. ПАТ. Як подає „Дейлі Мейль“, італ. амбасадори в Льондоні й у Парижі звернули увагу тамошнім урядам, що дискусія над еспанською громадянською війною нарушить европейські взаємини. Італія бачить у скарзі валенсійського уряду совітський маневр, тому вмиває руки від тої справи і не візьме участи у женевських нарадах.

На думку „Таймса“ британський уряд та більша частина південно-американських уважають женевські наради над еспанськими справами недоцільними.

10.000 страйкарів вернулося до праці.

ҐЛЕСҐОВ, 30. 11. ПАТ. Нині рано покінчився страйк 10.000 транспортових робітників тому, що працедавці обіцяли їхньому професійному союзові виповнити домагання. Персонал трамваїв і підземної залізниці мав також прилучитися до страйку.

НЕБЕЗПЕКА СТРАЙКУ У ФРАНЦІЇ МИНУЛА.

ПАРИЖ, 30. 11. ПАТ. Минула небезпека страйку металевих робітників, що мав вибухнути нині або 6. грудня. Сталося це під впливом ґен. конфедерації праці, яка хотіла охоронити уряд від прикрого положення.

є тої думки, що панна Льотта не вживає теж перфуми, але на кожний випадок вона її попередить, що шефи не люблять цього у бюрі.

Так минає місяць до свого кінця, дуже швидко для панни Гельмс і зовсім непомітно для фірми „Крігер і С-ка“. Гельмс прощається із сльозами в очах від щастя. Обидва брати нарадились перед її відходом іще раз і рішили, що треба буде таки зробити їй якийсь скромний весільний дарунок з нагоди її „такого відважного кроку на дорозі життя“.

Вона дякує, прощається і „Крігер і Є-ка“ бачать, як вона відходить з їх фірми вулицею залитою сонцем, навіть ні разу не оглянувшись на будинок, де стільки літ працювала.

На другий день уранці брати Крігери йдуть до бюра з малим острахом коло серця. Християн увійшовши, питається:

— Чи панна Келлер є вже в бюрі?

— Ні, ще нема — чує він відповідь.

В девятій годині повинна вона була зголоситись до служби. Тепер пів до десятої, а її ще нема. Минає ще чверть години і тоді чути стукіт до дверей. Входить нова „бюрова сила“.

— Вибачте, пане директор, що я спізнилася — чути веселий молодечий голос.

Обидва представники фірми повертають водночас головами. Мовчанка. Дві мари короткозорих очей старих парубків вдивляються у рожеве личко молодої дівчини, яка дивиться згори на їх посивілі голови. Пара блакитних глибоких очей відповідає їм, а при цьому дрібні ніжні уста корчаться так, якби дівчина ось-ось хотіла розплакатись.

(Докінчення буде.)

З польської преси.

„І. К. Ц."
проти мін. Понятовського.

У вчорашньому недільному числі „ІКЦ" (з 30. XI.) находимо обширну статтю господарського референта того часопису, відомого економіста Ф. Ц(вайга) п. н. „Направа хліборобського устрою, а не обмеження цивільних прав". Стаття піддає — хоч в оберс ній формі — гострій річевій критиці останній голосний проект мін. хліборобства, який має нібито управильнити парцеляцію, та протидіяти надмірному роздробленню сільських господарств, а фактично вводить небувалий хаос у с.-г. відносини та комітть головою вивертає саме поняття права (вивласнення тих земель, які — хоч заплачені теперішнім власником — проте не записані в реєстрах). Цвайг звертає увагу на спроби ввести засаду неподільности господарств вже від старих античних часів, цитуючи головно проекти Плятона. Але Плятон реґулював також природний приріст населення, а п. Понятовський не дає відповіди:

„що має робити людність, що розроджується? Чи буде... проголошувати на селі серед селян гасла „свідомого материнства"? Чи процес роздріблювання землі не є історичним процесом, істнуючим від віків, чи не йде в парі не тільки зі зростом населення, але й із поступом техніки та урбанізацією краю?"

Гостро виступає автор проти нової ролі старости, який — згідно з законопроектом — має бути найвищим арбітром у справах земельної власности. Цвайг називає це просто „поліційним примусом в аграрних справах" і перестерігає перед „боротьбою старости з життям". Впевняє, що „новий закон зупинить парцеляційний процес, а не оживить його, що спутання власника новопридбаних парцель в його власницьких правах позбавить його кредиту, позбавить його свободи рухів, залежних від життєвих обставин, та віддасть його цілком в руки старости. Не може теж автор статті, як економіст, зрозуміти „чому обмежувати у правах тих, які вже набули землю"? Автор турботливо запитує, чи все це „не доведе у практиці до величезного хаосу правного, до правдивої шахівниці ріжних приписів і прав у ріжних повітах і для ріжних катеґорій господарств, що спричинить величезну правну непевність та загальну дезорієнтацію?"

— Все українське громадянство не має ніяких сумнівів щодо вартости проектів п. Понятовського: це доктринерські проекти людини, яка не рахується з вимогами життя та з фактичною аграрною структурою земель, на яких хоче експериментувати.

—o—

✝ Яків Кривіцький.

Яків Кривіцький, артист українського театру, помер у Львові 29-го п. м. в год. 9. вранці у загальному шпиталі. Упав він жертвою затяжної недуги, якої набрався підчас довгих літ еміграційної блуканини як член наших театрів.

Уродився Кривіцький у 1883 р. як син священика в с. Палянецьке, Камянець-Подільської губ. У Камянці Под. скінчив духовну семинарію, пізніше у Харкові правничий факультет. Був він суддею у Черкасах, за Центральної Ради був спершу призначений начальником міста Черкас, пізніше інспектором міліції на Київщину. За гетьманату став секретарем Найвищого Трибуналу, пізніше за У.Н.Р. директором департаменту Міністерства Внутрішніх Справ, перебуваючи на цьому становищі до 1919 р.

Коли прийшли тяжкі дні еміграції, даремне шукав він посади, яка відповідала би його фаховій освіті та попереднім становищам. Остаточно принevолений обставинами почав ділити незавидну долю із своєю дружиною, нашою відомою артисткою Л. Кривіцькою, на більш як скромному місці члена мандрівної театральної трупи. Нездужаючи, пробував в останніх роках дістати хочби якнайскромніше місце урядовця при якінебудь нашій львівській установі, але і такого місця для нього не знайшлося.

Я. Кривіцький був людиною незвичайно чесною і скромною. Його чесність, яка наказувала йому виступати скрізь явно та різко проти всяких проявів несправедливости і непошанування людської гідности, робила йому чимало ворогів. Його великі громадянські прикмети не дозволяли йому пробиватись ліктями на вигідні посади, а його скромність дозволяла йому заробляти на хліб насущний так, як у даному випадку він міг без нічиєї ласки та допомоги.

Я. Кривіцький мав і літературний хист, з яким нерадо показувався між людей. Коли треба було колинебудь якоїсь принагідної промови або поезії, Я. Кривіцький складав їх безкорисно на ріжні свята чи ювилеї, не дбаючи за те, щоб люди знали їх автора. Часто допомагав він актуальним репертуаром своїй дружині.

Усі, що знали Покійного, висловлять напевне свій щирий жаль, що якби не наше лихоліття, то Кривіцький міг би ще довгі роки працювати для нашого громадянства на належному йому становищі. В. Й. П.!

Похорони пок. Якова Кривіцького відбудуться у вівторок 1. ц. м. в год. 2. попол. з крипти вірменського костела на Янівський цвинтар.

—o—

П. Певного виключили з В. У. О.

Засідання Головної Управи ВУО.

В найновішій „У. Ниві" з 29-го листопада читаємо таку звістку:

27. листопада ц. р. в помешканні Українського Клюбу в Луцьку відбулося під головуванням посла С. Тимошенка засідання Головної Управи ВУО, на якому були присутні: протопр. о. П. Пащевський, посол п.-о. М. Волков, п. о. М. Тележинський, п-і В. Маслова, сенатор М. Маслов, посол С. Скрипник, посол М. Бура, Л. Михайлів, проф. Г. Стадник, проф. М. Звойницький, Д. Ковпаненко, С. Квасницький і ред. О. Ковалевський.

На внесок Президії виключено п. П. Певного з числа членів ВУО (див. комунікат); широка дискусія розвинулась у звязку з рефератом голови ВУО п. С. Тимошенка про громадсько-національну діяльність Президії ВУО від часу останнього засідання Головної Управи. Цей реферат доповнив редактор О. Ковалевський, з'ясовуючи ідейні підстави пресової праці „Української Ниви", як авторитетного й відповідального органу не тільки ВУО, але й цілого українського громадянства Волині. Спеціяльно підкреслив ред. О. Ковалевський, що публіцистика української преси не стоїть на високому рівні — є уїдлива, але дуже неповажна (як нпр. передова „Діла" в ч. 266). Унеможливлює це схрещення по лицарському публіцистичних шабель. Принижувати себе до тону галицької преси „Українська Нива" не буде...

Реферат голови С. Тимошенка Головна Управа затвердила в цілому.

Найцікавіше в цьому, очевидно, що недавнього всесильного диктатора на терені ВУО, П. Певного, цілком викинули з його організації. Sic transit... Щодо висловів п. О. Ковалевського під адресою „невисокого рівня галицької преси „зокрема „Діла", то звернемо тільки увагу, що супроти п. О. Ковалевського „Діло" ставиться багато менше „уїдливо", ніж це робив п. О. Ковалевський супроти своїх політичних противників тоді, коли ще був кореспондентом „Діла". А чи не краще булоб відповідати **мериторично**, по суті закидів, що їх робить „Діло", ніж ставати на котурни моралізатора?!

—o—

Зі судової салі.

Відгомін польсько-української війни.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД НА Г. МАКІТРУ.

В суботу третього дня розправи зізнавали цілий день свідки. Св. **Нецьова** про позичку 5.000 кор. для поляків урядовців у Золочеві та про арештування і розстріл свого мужа. Зате підс. Г. Макітру обтяжив своїми зізнаннями **св. Людвик Лабенцький**, емер. майор, кажучи, що підс. Макітра був прокуратором у військовому наглому суді. При конфронтації підсудний заявив, що це рішуче неправда, але свідок далі обставав при своїх зізнаннях. На питання предсідника заявив, що пригадує собі навіть слова з короткої промови підсудного як прокуратора з процесу перед наглим судом, де підсудний сказав: „участь його вважаю за доказану, злочин цей вважаю за дуже великий і вимагаю покарання після закону". Свідок оповідав теж про своє арештування дня 26. 3. 1919. р. та розстріл того дня кап. Старкля, який просив перед розстрілом, щоб йому було вільно написати листа до родини. На це звернула увагу оборона і виказала, що саме того дня кап. Старкель взагалі не ставав перед судом. Свідок збентежений по короткій надумі каже, що помилився. Далі на питання оборони свідок подає особовий склад наглого суду і каже, що склад суду був такий самий і рано і вечором та що вечором промовляв прокуратор і оборонець. На питання обор. д-ра Ю. Струсевича чи не заходить тут така сама помилка, як щодо особи кап. Старкля, свідок відповів, що ні. На дальші питання оборонця, чи бачив підсудного лише тоді в суді, чи й перед тим, свідок мнеться і не дає рішучих відповідей.

Св. Анастазія Макітра, братова підсудного зізнає, що з початком березня дістала листа від підсудного, щоб приїхала по його річи, бо він виїзджає до роботи. Так теж сталося. З підсудним не могла довго говорити, бо Макітра того самого дня відіхав зі Золочева. Було це коло 24. березня ц. р. Далі точно описує одяг підс. Макітри.

Св. М. Сохацька не явилася і тому суд рішив поминути цього свідка. Інші свідки теж не прийшли і тому прокуратор домагався, щоб суд відчитав їх зізнання. Оборона спротивилася.

В неділю пополудні йшла розправа далі. По промові прокуратора й оборони **трибунал оголосив присуд в год. 12.30 вночі з неділі на понеділок, яким на основі вердикту присяглих суддів засудив учителя Г. Макітру на кару смерти і позбавлення публичних та громадянських прав на завжди.**

На основі амнестії трибунал замінив кару смерти на 15 років вязниці. Оборона зголосила від цього присуду касацію.

ВІДЛОЖИЛИ РОЗПРАВУ ДО ЧЕРГОВОЇ КАДЕНЦІЇ.

Розправу проти підс. **В. Макара** і товаришів зі Сокальщини, які станули в суботу 28. ц. м. перед судом присяглих у Львові, відложили до чергової каденції.

ЧЕРВОНІ ОСТРІЛЮВАЛИ ФРАНЦУСЬКИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК.

ПАРИЖ. 30. 11. ПАТ. Як повідомляє „Парі Міді" з Орану, у віддалі 20 км. від Аліканте еспанський червоний літак обстрілював зі скорострілa пасажирський літак лінії „Ер Франс" та ушкодив його легко. Пасажири й пошта відлетіли іншим літаком.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Французькі радикальні міністри загрозили прем. Блюмові, що уступлять, коли уряд не зліквідує страйків, коли не перестане толерувати анархії та коли комуністи не закинуть демагогічних полемік на зборах „людового фронту".

Японський амбасадор запевнив французького міністра закорд. справ, що німецько-японський договір звернений виключно проти Комінтерну і що не має ніяких таємних клявзуль. Японія не думає вмішуватися до европейських справ.

Мадярський премієр Горті зложив візиту австрійському президентові й премієрові та виїхав до Мадярщини.

Еспанські нац. війська не розстріляли сина премієра валенсійського уряду Лярга Кабалера.

В **Еквадорі** вибух бунт в одному артилерійському полку. По 4-ох годинах привернено спокій; згинуло кільканадцять осіб.

Американський консул не виїхав з Барсельони.

Бельгійський премієр Ван Зелянд виїхав з Льондону.

У **Швайцарії** відбулися вибори до женевського кантонального уряду: всі 7 мандати здобули міщанські партії. Соціялісти, які в попередньому уряді мали 4-ох членів, програли на цілій лінії; дотеперішній шеф уряду, комунізуючий соціяліст Ніколя, дістав найменше голосів.

Польська воєнна маринарка збільшилася одним міноловом, який вчора рано спустили на воду в Гаврі.

В **еспанській** армії та фльоті привернули старшинські гонорові суди.

Совітський ген. консуль у Барсельоні запротестував проти статтей у катальонській пресі, які твердять, що ССР має вирішний вплив на еспанську політику.

Німецький амбасадор попросив аргентинського міністра закорд. справ, щоб арґент. консуль у Барсельоні заопікувався німецькими громадянами.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

ЦАР ПЕТРО ВЕЛИКИЙ У НОВІМ НАСВІТЛЕННІ.

До нюйорської прилюдної бібліотеки надіслано з Німеччини книжку, що її написав Курт Керстен під наг. „Петер дер Гроссе". Після цього, як пересічний студент історії начитався в ріжних творах про царя Петра як про великого володаря, книжка Керстена є наче відкриттям чи новим обясненням. Вона представляє Петра в цілковито інішім насвітленні, неначе здирає маску, в яку вбрали його історики російські, а ще більше чужинні, хочби й Вольтер.

Керстен каже, що ще дотепер нескінчений спір, чи поява Петра Великого як володаря Росії є благословенням чи прокляттям свого краю. Із студії Керстена виходилоб, що Петро був радше прокляттям.

І зовсім не був великий оцей Петро, думає Керстен. Ніколи не перевів він своїх замислів, а обставини так складалися, що важні подвиги чи припадки виходили в його користь. Він не був відважним і навіть утік із поля бою у першій його битві. Навіть і перед епохальним боєм під Полтавою він хотів покидати своє військо та втікати, але припадок хотів інакше.

Зовсім несправедливо зробили історики Петра великим реформатором своєї країни та народу. Керстен думає, що ці реформи прийшли як завершення вольностевих рухів в цілій Европі.

І особистий характер Петра зовсім не світлий. Він робив враження божевільного чоловіка і лише легенда зробила з нього генія, бо цього вимагав державний інтерес Росії. Властива геніяльність Петра полягала в тому, що він у своїй уяві бачив себе наслідником римських імператорів і після незаслужених перемог казав ставити собі тріюмфальні брами і на них казав поміщувати написи, що це „сенат і нарід російський" витає свого вождя.

Ровесники Петра вміли його належно оцінити, бо напр. купецька гільда в Льондоні на бенкеті після смерти Петра пила „на здоровля померлого чорта" — кінчить Керстен свою знаменну працю.

АРТИСТКА, АЛЕ ТІЛЬКИ ПІД ГІПНОЗОЮ.

Є у Будапешті молода дівчина Адрієнна Горват, яка стала матеріялом сензаційного експерименту вчених. Вона мала виступати на одному концерті і мала таку трему, що після останньої проби організатори вечора не мали сміливости випустити її на сцену. Вони звернулись за допомогою до відомого дослідника гіпнотичних станів д-ра Алядара Вінце і це у гіпнозі наказав дівчині співати. Гіпноза мала вплив аж до виступу, який випав бездоганно. За якийсь час п-на Горват, яка впевняє, що не має ніякого голосу і є зовсім немузикальна, пішла сама до д-ра Вінце і він відкрив у ній великий драматичний хист і гарний голос, але покищо у гіпнотичному стані. У приявї знавців музики та режисерів вона виконувала ті самі пісні та ту саму ролю на яві і у сні. На яві вийшов її виступ дуже блідо, а в гіпнозі вона захоплювала всіх своїм голосом і своєю грою. Д-р Вінце впевняє, що покищо у п-ни Горват панує почування „меншевартности", яке можна перемогти гіпнозою і зробити з неї першорядну артистку.

ЖІНКА ДИРЕКТОРОМ АСТРОНОМІЧНОЇ ОБСЕРВАТОРІЇ.

У французьких Альпах урухомлять небавом астрономічну обсерваторію. Її директором призначили жінку, 32-літню паризьку учену д-р Міклянж. Паню Міклянж, не зважаючи на її молоді літа і недовгу самостійну наукову працю, вважають людиною дуже талановитою, яка має величезні здібности в астрономічних науках. Цікаве, що хоч в Альпах шаліють під цю пору сніговії, нова управителька веліла провадити дальше всі роботи при закладанню телескопів. Пані Міклянж, доволі гарна жінка відкидає всі подружні оферти, кажучи з розкішною усмішкою, що вона завжди остане вірна науці. Зачинена у своїй робітні на альпейських верхах, приставатиме тільки з міліонами зір і планет.

АНГЛІЙСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ НАЙШВИДШІ.

Льондонські часописи подають із правдивим задоволенням вістку, що Англія має найшвидшу залізничу комунікацію. Найкращим доказом є останній рекорд на лінії Льондон—Глесгов. Шлях 645 км. перебув поспішний поїзд за 5 годин і 53 хвилини. Блискавковий поїзд, що їздить на цій лінії, жене безперервно, осягаючи пересічну швидкість 109 км.; максимальна скорість перевишає 150 км. Журналісти, які відбували подорож у цім рекордовім темпі, заявили ,що така подорож це найбільша розкіш і що її не заступить ніяка, хочби найефектовніша, їзда автом чи літаком.

МЕРІ ПІКФОРД ЗНОВУ ВИХОДИТЬ ЗАМІЖ.

Відома фільмова зірка Мері Пікфорд заявила журналістам, що в найближчому часі виходить заміж за капельника Роджерса з Голівуду. Артистка має 43 роки — так бодай вона сама каже — а її майбутній муж 32 роки. Є він славним фільмовим композитором легких ревієвих пісень.

Коли фільмовій зірці натякали на ріжницю літ між нею і її судженим, вона роземіялась кажучи, що почувається, як 20-літній смотрик. Коли її перший чоловік Дагляс Фербенкс довідався про подружі пляни своєї колишньої жінки, заявив, що він її завжди однаково любить і бажає їй якнайбільше щастя.

ЗОЛОТО В КИЛИМІ.

Всі, що купують перські килими повинні вважати, чи в килимах не найдуть ріжних золотих несподіванок. В Софії трапився такий випадок, що одна богата власниця рожаних піль купила прегарний перський килим до своєї віллі. Коли у віллі прислуга розвинула килим, з килиму випали ріжні золоті дорогоцінности. Власниця віллі повідомила негайно фірму, де купила килим і виявилось, що злодії сховали свою добичу до скрученого килиму, не сподіваючись, щоб хтонебудь купив так скоро дорогий перський килим. Скритка була справді знаменита, але злодії мали „пеха".

ВЖЕ І В СОВІТАХ Є ШЛЮБНІ ОБРУЧКИ.

Про радикальну зміну погляду на подружє життя в Совітах пише московський кореспондент „Таймса", Гарольд Денні. На місце вільної любови впроваджують постійні подружжя, а при заключуванні подруж допускають тепер вже й церемонії. Навіть шлюбні обручки можна вживати і їх купують молоді люди в урядових совітських бюрах.

Багато большевицьких подруж, що заключили подружній контракт в такий спосіб, що записали себе як подружжя в реєстраційнім бюрі, тепер купують шлюбні обручки, щоб ще перейти окремий шлюбний церемоніял на лад „буржуазії". Микола Криленко, совітський секретар судівництва, написав статтю в журналі „Большевик", а в ній домагається вищої комуністичної моралі, опертої на постійности подружжя.

СТО ЩУРІВ НА ОДНОГО МЕШКАНЦЯ.

Давній Катеринослав, тепер Дніпропетровськ, має за останніх часів пролетарської господарки нову благодать, а це найбільшу скількість щурів із цілого СССР. Офіційна статистика подає, що Дніпропетровськ має 190.000 мешканців, з того 120.000 жидів. На одного мешканця припадає 100 щурів. Нема дому, де не булоб щурів. Щурі, які незвичайно швидко розплоджуються, облягають цілими тисячами магазини, шпихлірі і нищать усі запаси харчів. Совітська влада бореться з ними всіма засобами, але ці засоби примітивні. З наказу місцевої влади мешканцям не вільно було цілу ніч гасити світла, щоб у такий спосіб переляка-ти... щурів. Витресували спеціяльних собак до ловлення щурів і приказали по всіх усюдах розсипувати трутку. Усі засоби були даремні. Мешканці доведені до одчаю створили окремий комітет, який навязав пертрактації з одною фабрикою трійливих газів.

У найближчих днях переведуть у Дніпропетровську газовий алярм. На знак фабричних сирен всі мешканці будуть мусіти випровадитись до окремих шатер поза містом, а місто загазують. Цікаво, чи щурі вжиють для оборони газові маски.

ЖІНКА-УРЯДОВЕЦЬ, ЩО ВОЛОДІЄ 16 МОВАМИ.

З нагоди передвиборчої кампанії в Олбенті в Зл. Д. розголошено імя пані Ліни Аронет, що занята в бюрі стейтового педагогічного департаменту. Вона знає 16 ріжних мов і відчитує та перекладає ріжні листи й письма, що їх звертають до неї ріжні інші департаменти. Часто є це листи з пошукуванням за ріжними особами, які виїхали колись до Америки.

Пані Аронет роджена в Вестфалії в Німеччині. Ще у шкільних часах навчилася старинної латини й греки, опісля обїхала Бельгію та Голяндію, їздила із своїм чоловіком, протестантським місіонарем в ріжні краї, а опісля осіла в Америці. Постійно займалася мовами і доповадила їх знання до досконалости.

НЕГУС БУВ ПОГАНИМ МОНАРХОМ, ЗАТЕ Є ДОБРИМ КУПЦЕМ.

Брюсельський торг. суд розбиратиме в найближчих днях справу негуса Гайле Селясія, який заскаржив одного купця у Лієж за те, що продавав каву з приватних плянтацій негуса. Цей купець продав 500.000 кг. кави, але досі ще не доплатив негусові міліона фр. франків. Крім того грошелюбний негус домагається від купця відшкодування за страти, які зазнав через те негус у звязку з девалюацією франка.

КАПІТАН ВИКИНУВ НА МОРЕ ПОДОРОЖНИХ ЗАЙЦЕМ.

Цікаву історію розповідають чотири подорожні, що всіли потайки на американський корабель Вест Магва. Коли капітан Джансен відкрив тих неправних подорожних, казав збудувати сплав із дощок і на нього висадити подорожних зайцем та пустити на отверте море 15 миль від острова Кофін Айленд. Їх вирятували рибаки, що виїхали на риболовлю своїм малим кораблем і привезли до острова Порто Ріко.

ЯК ЖИВЕ СТАРИЙ РОКЕФЕЛЕР.

Старий багатій Рокефелер скінчив недавно 97 літ. Як він живе — оповідає у невеличкій брошурі його надворний фотограф. Старий мілі-онер, який пережив усіх своїх ворогів і приятелів, живе тепер майже у повному відокремленні. Його піддержують при життю виключно заходи лікарів. Ввесь день перебуває він на горішнім поверсі своєї віллі на Фльориді, куди Рокефелер переїзджає кожної зими. Дні пливуть так одноманітно, що булиб нестерпні для іншої людини. Найгарячішим бажанням Рокефелера було дожити 100 літ. Тепер уже і це його не цікавить — взагалі уже не цікавиться ніякими проявами зверхнього життя. Він нічого не читає, не їздить на прогульки, не грає в гольфа і нікого не приймає. Переходить тільки з постелі до крісла і назад.

ДИВОГЛЯДИ.

МУЗЕЙ СТРАВ.

Власник відомого льондонського готелю Юліян Фосен заложив тими днями оригінальний музей, де можна оглядати спис страв із цілого світу. В музеальних габльотках можна оглядати більше як 5.000 таких стравовказів, що їх позбирали з важким трудом по ріжних ресторанах, гостинницях і при нагоді бенкетів. Серед тих списів є такі „білі круки", що походять з Гренляндії, Китаю, Японії і полудневої Америки. Незвичайно багаті й ріжнородні є карти страв з ріжних політичних, королівських і дипльоматичних бенкетів. „Мені" бенкетів, що їх традиційно улаштовує Ліга Націй як звичайно багаті на лікери, вина і вибагливі овочі. Таким чином історія бенкетів має свою пластичну ілюстрацію в льондонському музею списку страв.

ГЛУХІ В ОПЕРІ І ТЕАТРІ.

Американські глухонімі чимало втішилися вісткою, що в нюйорській опері заінсталювали спеціяльні апарати. А саме в 12 ряді крісел репрезентаційного театру заложили незвичайно чуткі апарати, що скріплюють акустику писку і селективність голосу. У салі „Метрополітен Опери" є 25 фотелів із відповідними апаратами. Американська преса пише, що всі ті місця є завжди заняті. Театральні каси дістають вправі замовлення на ті місця сім тижнів перед вставою нової опери. Злобні журналісти пишуть, що серед глядачів, які займають спеціяльні місця, більшість творять старі панни, які хочуть якнайкраще почути своїх улюблених амантів.

СПИС КАРЛИКІВ І ВЕЛИКАНІВ.

При кінці кожного року появляється накладом фільмоих продуцентів обемистий каталог, який подає всі найбільші актуальности зі світа Х. муви. „Голівуд" — так називається цей катальог — подає дуже цікаві інформації з життя фільмового міста, але без переборщеної реклями. Розміри фільмового життя найкраще ілюструє факт, що має воно 17.500 людей, які працюють виключно у фільмі. В цьому числі є 11.540 мужчин і 5.960 жінок. При тім 15.650 осіб це люди зрілі, а решта 1.950 це діти. Дальше катальог подає скількість карликів і велитнів у Голівуді, а саме карликів є 1153 і велитнів 1.133 осіб. Велику скількість карликів пояснює автор катальогу великою дійсною потребою, бо за- ніше карлики дуже часто грали „шварцхарактери" у кримінальних фільмах. Під цю стару пору збільшився попит на високих і стрункых бльондинів до сальонових і комічних фільм. Крім того катальог розділює ще мешканців фільмового міста на підставі ваги, кольору волосся, походження, національности і раси.

УСПІХИ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕСПАНСЬКИХ ВІЙСЬК.

ТАЛЯВЕРА, 30. 11. АВАС. Армія ген. Моля посунулася на 4 км. у напрямі шляху до Ля Коруня. На південь від Мадриду заняли нац. війська санаторію Белля Віста, Каза де Льос Мулінос і високорівню, що панує над селом Гумера. Червоні відступили до села Аравека на 7 км. на північний захід від Мадриду. Цей маневр дозволить нац. військам посунутися у напрямі перехрестя шляхів до Ескуріялю і Ля Коруні.

—о—

ЧЕРВОНІ РОЗСТРІЛЯЛИ КОНСУЛІВ.

ТАЛЯВЕРА, 30. 11. Авас. Червоні замордували у Більбао консулів Австрії й Парагваю, закидаючи їм шпіонську діяльність. Нац. пресова агентура стверджує, що вона не мала ніякого звязку з тими консулями.

—о—

НОВИНКИ.

— **В четвер 3. XII.** Молода Громада відсвяткує річницю Базару рефератом, який виголосить П. Юріїв в дом. Товариства в год. 7.30. Вступ лише для членів. 3176

— **Черговий виклад у серії викладів Т-ва ім. П. Могили** матиме в середу 2-го грудня в год. 7. веч. у салі „Української Бесіди“ М. Рудницький на тему „Як оцінювати літературні явища“.

— **Вистава „Наталки Полтавки“ в Стрию відкликана.** Виставу „Наталки Полтавки“, що мала відбутися у вівторок 1-го грудня в Стрию, пересунено на пізніше через смерть мужа п. Лесі Кривіцької, режисерки і виконавчині одної з головних роль у згаданій виставі. Про речинець вистави буде повідомлення в часописах.

— **Концерт Дарії Каранович** відбудеться в неділю 6. грудня ц. р. в „Уранії“ у Відні (І., Ураніяштрассе 1) при співучасти оперового співака Карла Коловратника. Концертантка відограе на фортепіяні твори Баха, Брамса, Шопена, Л. Ревуцького, Ст. Людкевича, Нест. Нижанківського, та Е. Завера. К. Коловратник відспіває пісні Ганса Шольтіса. Початок год. 7.30 веч.

— **Редакція журналу „Тризуб“ у Парижі** повідомляє своїх читачів і прихильників у Польщі, що після заборони „Тризуб“ у Польщі знову дозволений і передплата на нього для читачів з Польщі продовжується далі.

— **Новий часопис на Закарпатті.** У Великій Копані на Закарпатті Микола Вайда почав видавати український часопис для молоді „Карпатська Молодь“. Перше число заборонила чехословацька влада ширити серед шкільної молоді. Часопис представляється цікаво.

— **Віцепрокуратором окружного суду у Львові** іменований Едвард Ольшевський, дотеперішній суддя окружного суду в Пултуську.

— **Загальні збори львівської Палати Адвокатів** відбулися 28. ц. м. в салі польського „Сокола“ при участи коло 800 членів. До президії зборів вибрано д-ра Хотінера як голову та д-рів Франке, Костя Левицького і Рубіна Сокаля. Звіт з діяльности Палати за минулий рік зложив д-р Станкевич, фінансовий звіт адв. Ґайсґ. Після короткої дискусії доповняючий вибір до влади Палати відложено до найближчої суботи.

— **Окупаційний страйк** вибух у фабриці ультрамарини на Знесінні під Львовом. Минулої суботи делеґація робітників хотіла директорові фабрики предложити меморіял з ріжними домаганнями, як виплати залеглих зарібків, підвишки плат і т. п. Директор меморіялу не приняв, зате провідникам делеґації випо... з місця працю. У відповідь на це всі робітники числом 105 проголосили окупаційний страйк.

ІЗ НАШИХ БУДНІВ.

ОБРАЗКИ.

I.

Одно з малих галицьких містечок.

Неділя. Заповіджений попис українського дитячого садку. В одне місце, на площу біля церкви й читальні, сходяться у святочних одягах старші громадяни і молодь у народній ноші.

Вулицею, одною з головніших, біжить-спішиться мала дівчинка, літ вісім або девять. Вся у стяжках, вишивках: у народній ноші. І ніхто був би на неї не звернув уваги, колиб не оклик, що впав із гуртка хлопців, які гралися на вулиці.

— Patrzcie, rusinka!

— Ubrana, jak abisynka...

Дитина переляклась і стала втікати. Впала у порох. Стяжки, вишиваний фартушок помнялись, позапорошувались.

Усе те в одному нашому галицькому містечку.

II.

Один із податкових урядів на Поділлі.

Входить старший уже віком чоловік. З говору видно, що це мазур.

— Prose pona, jo w sprawie rozdzielenia podatku. Jo jestem, prose pona, polak, i to można powiedzieć, sprawiedliwy polak. Ale jo nie mogę budować Ukrainę. Bo to, prose pona, moja córka chce wyjść za ukraińca. Spierom, ale nie pomaga. Chce iść, niech idzie, ale jo chcę oddzielić podatek za to pole, które ona weźmie, bo jak jo sam będę podatek płacił za nią, za jej dzieci, to jo, prose pona, Ukrainę będę budował...

III.

Село. Таке собі звичайне галицьке село, де величезна більшість українського населення і кілька родин кольоністів.

Приїхав у те село службово урядовець з одного повітового уряду, автентичний українець (!).

У вільних хвилинах, коли не було клієнтів, той сам урядовець витягнув із течки часопис, на диво: український, і став читати.

За часочок ще хтось увійшов. Був це мазур. Ясна річ: слід відложити часопис і поладнати справу.

А за кілька днів вплинув до уряду тихенький донос. Що такий то і такий „комісар“, у такому то й такому селі, читав... українську ґазету.

І заввага пресвятого обурення: Як це, щоб на таке становище приймати українців, коли стільки поляків сидить без праці!...

Тримісячне виповідження було ефектом тієї історії.

IV.

Делеґація, як звичайно: кількох поважних громадян у діловій справі. Це поляки кольоністи.

Прийшли й розказують хто вони, відкіля й за чим: ми, кажуть, кольоністи приходимо просити, щоби назву нашої громади „Мазури“ змінити на інакшу. Ми, кажуть, соромимося тої назви, ніяковіємо, коли про нашу громаду кажуть „Мазури“ і тому просимо надати громаді інакшу назву (і слідує проект).

На це авторитетне й остаточне рішення представника влади:

— Nazwa „Mazury“ pozostanie i nie może być absolutnie zmieniona, bo tutaj, na Podolu, taka nazwa jest potrzebna i konieczna.

Гаврило Мощний.

— **Знесення військового податку.** У звязку з законом, що вводить обовязок заступної праці для осіб нездібних до військової служби, з днем 1. січня 1937 р. касується військовий податок. Одначе всякі залеглости з цього податку будуть стягнені в дотеперішніх вимірах.

— **Безплатна лікарська поміч для безробітних.** В комітеті зимової помочі у Львові повстала лікувальна секція лікарів та аптикарів під проводом голови лікарської палати, проф. д-ра Новіцького. Безплатну лікарську поміч будуть давати: порадня поліклініки, загальний шпиталь, університетські клініки, жидівський шпиталь, міський осередок здоровля та дільницеві лікарі. Обложно хорих будуть лікувати лікарі специялісти, законтрактовані лікарською палатою. Аптики видаватимуть ліки безплатно. Ординації для безробітних розпічнуться 1. грудня ц. р.

— **За зневагу Гітлера.** Станиславівський суд займається справою зневаги німецького канцлера Гітлера, якої допустився реемігрант із Німеччини, Мовес Бехер, родом із Станиславова. Видалений з Німеччини і повернувши до Польщі, він звертався кілька разів до маґістрату міста Єна, де перебував кільканацять літ, щоби видали йому посвідку на це. Одначе на свої прохання не діставав ніякої відповіди. Тоді Брехер написав семе із черги письмо, в якому висловився образливо про теперішній режім у Німеччині а самого Гітлера обкинув лайкою. Маґістрат м. Єни переслав це письмо німецькій амбасаді у Варшаві, а вона передала його польській владі. Польський карний кодекс передбачує за образу начальника чужої держави кару до 3 літ арешту або вязниці.

— **Пожежі.** В Заліссі пов. Чортків вибухла пожежа в загороді Юлії Ліщинської й знищила мешкальний дім, стайню та стодолу з великими запасами збіжа. Вогонь перекинувся на будинки Вл. Чеховського і знищив мешкальний дім, господарські будинки зі збіжем і мертвим інвентарем. Шкоди обчисляють на 10 тисяч зол. — В Косові-Москалівці підпалено нову хату постерункового Яна Зборовського. Вогонь згасили завчасу. Арештовано кілька осіб, з яких один, Микола Фокшей, признався до підпалу. Його спільник утік до Коломиї.

— **Арештували за злочин зперед 12 літ.** В Болшівцях пов. Станиславів арештовано Станислава Штарка під закидом убивства служниці Гірнякової в 1924 р. Штарк, хотячи позбутись своеї любовниці, заманив її до стодоли і заткав їй рот, так що вона вдусилась. Опісля Штарк з двома братами вивезли тіло в поле і кинули в рів. Всі три признались тепер до того. Тільки Станислав Штарк каже, що дівчину застав у стодолі мертву. Безпосередньо після злочину його держали якийсь час у слідчому арешті, але згодом увільнили з недостачі доказів вини.

— **За ушкодження могили вояків,** що полягли у боротьбі з диверсантами 1922 р., відповідали перед бережанським судом Василь Барыска і Михайло Думик з Потуторів. Оба дістали по рокові вязниці.

— **Бурхливі збори адвокатів.** На заг. зборах варшавської адвокатської палати, які відбувалися в суботу 28. ц. м. дійшло до бурхливих інцидентів. Предсідник зборів адв. д-р Шурлей повідомив присутніх, що 189 адвокатів з ріжних міст зголосили проект, щоб адвокатська рада замкнула листу для жидів до часу, аж відсоток жидів-адвокатів буде відповідати відсоткові жидівського населення у Польщі. Одночасно предсідник візвав присутніх, щоб спокійно поводилися супроти противників кажучи, що не боїться ніякого внеску. Боїться лише слів, бо ніхто так, як адвокат не може бути відповідальний за свої слова. Слова адвоката є його перемогою, можуть теж бути його самогубством. На домагання більшости присутніх відчитано прізвища адвокатів, які підписали внесок. Проти цього внеску виступив адв. д-р Беренсон і запропонував, щоб над цим внеском перейти до денного порядку. Тоді адвокати ендеки зажадали, щоб над внеском відбулося поіменне голосування. Колиж їх внесок перепав, адвокати-ендеки покинули збори. Після того збори вибрали 4-ох кандидатів до ради з листи соціялістів, двох з листи ендеків і двох з жидівської листи. Кандидати з листи санаційних адвокатів перепали. Такі самі бурхливі збори адвокатів були у Кракові, де адвокати-ендеки покинули салю нарад. У Львові збори відбувалися минулої суботи у спокійнішій атмосфері, але жиди не перевели своїх двох кандидатів, хоч мали більшість. Збори відложено до чергової суботи і перейдуть мабуть кандидати з польської листи.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Заг. Збори Кружка „Р. Ш.“ у Тернополі, скликані на день 8. ц. м. не відбулися до кінця. По звіті Виділу та дискусії над ним, перервано дальший хід Зборів до 22. п. м. Причиною відложення була вистава „Наталки Полтавки“. Дня 22. п. м. розвинулася жива дискусія, що торкалася двох дуже актуальних справ, а саме: невідповідного й нічим неоправданого становища громадян і членів Кружка до гімназії „Р. Ш.“. Діти вельох священників і світської інтелігенції, що дуже часто беруть активну участь в українському суспільному житті, ходять до польської державної гімназії. Цього становища нічим не можна оправдати, бо як підкреслив дир. Бачинський стан навчання в гімназії „Р. Ш.“ стоїть дуже високо, що ствердили державні шкільні власти. І лише наше громадянство не може повірити у високий рівень науки у своїй рідній школі. Дуже сумно, а ще більше соромно, що так ставляться свідомі одиниці до рідношкільної гімназії. Другою актуальною справою була будова дому для гімназії, що досі приміщується в тісному будинку бурси ім. Качали. Громадянство Тернопільщини повинно активно піддержати акцію будови, щоби дати молоді обширні викладові салі, а вбогим учням дешеве приміщення в бурсі. План акції та її реалізацію має перевести нововибраний виділ, у склад якого ввійшли такі особи: проф. Іларій Брикович, проф. Павло Дяків, інж. Микола Никифорук, мґр Гринкевич, д-р Олійник, дир. Лень і п. Антоняюва.

Кооперативне свято. 22. листопада в год. 12. вполудне, в салі „Міщанського Братства“ відбулося величаве свято приречення на вірність кооперації. Велику салю виповнили присутні вщерть. Із найдальших сіл повіту прийшли члени надзірних рад і управ кооператив згуртованих в Повітовім Союзі, щоб дружно зложити слово „прирікаю вірно служити ідеї української кооперації, творити нові надбання — творити нову людину, нову епоху для української Нації“. Присутні вислухали обширного й змістового реферату гол. Рев. Союзу Кооператив Юліяна Павликовського. Вірш „Присяга кооперації“ виголосила п. Блажкевичева. Після відспівання кооперативного гимну хором „Міщанського Братства“ „Кобза“ п. Блажкевичева відчитала слова приречення. Перший склав приречення голова Повітового Союзу Кооператив д-р Ладика, опісля надзірна рада, а дальше присутні члени надзірних рад сільських і місцевих кооператив. Опісля гол. Центросоюзу п. Мартюк підкреслив велике значіння цього приречення, що має стати основою дальшої успішної праці в економічній і духово-виховній ділянці. Праця українського кооператора, це праця для народу, для його кращого завтра. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Загальні Збори УКТОДІ в Тернополі. 21. листопада ц. р. в домівці У. С. Т. „Поділля“ відбулися Загальні Збори філії УКТОДІ. Із загального числа членів (двіста) прибувших яких тридцять осіб і то переважно службовики фабрики „Калина“. Після приняття до відома звіту вибрано новий виділ: гол. дир. Лень, Роман Цегельський, В. Менцінський, М. Кордуба, інж. Девосир; контрольна комісія: Пр. Боднар і Володимир Чубатий. Слід підмітити, що всього двох священників з усього повіту є членами згаданого Товариства.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Свято св. свщм. Йосафата в держ. гімназії у Перемишлі. Від чотирьох літ святкує перемиська мужеська гімназія врочисто день свого патрона — св. свщм. Йосафата. Цьогорічне свято — дня 25. ц. м. — почалося торжественним богослуженням в 8. год. для шк. молоді в гімн. авлі. Підчас Служби Божої приступили члени „Марійської Дружини“ до св. Причастія. По службі Божій відбувся у великій гімн. салі святочний порядок у честь св. Священомученика виключно для учит. збору й учнів заведення. Тогож дня вечором в 18. год. повторили учні свій концерт перед своїми батьками, домашніми опікунами і запрошеними прихильниками перемиської гімназії та приятелями шк. молоді. Запрошення з програмками були друковані на гарному картоновому папері, салю прибрано ялицями і вінками, а на сцені наскола образу св. Йосафата сяяв золотими буквами напис: „Радуйся, Столбе соединенія!“ Програма концерту складалася з 10 точок, а саме: 1) муж. хор учнів відспівав: а) „Ісая мучеників-унiятів“ о. А. Федорова, ЧСВВ. і б) Я. Кишакевича „Пісню слави заспіваймо“; 2) член „Мар. Дружини“, учень VIII. кл., виголосив реферат історичного змісту: „Діяльність св. Йосафата у трьох перших роках єпископства“; 3) молодий надійний баритон з кл. IV. відспівав сольо: „Пісня до св. Йосафата“, композицію одного з професорів тут. муж. гімназії, спеціяльно на це свято уложену; 4) інший член „Мар. Дружини“, учень VIII. кл., віддеклямував вірш о. А. Труха, ЧСВВ. „Боже, дай єдність!“; 5) з Бетовенової 2. симфонії „Ларгетто відограв секстет учнів на 4 скрипки, фортепіян і фісгармонію при надзвичайнім напруженні цілої салі; 6) міш. хор відспівав концерт Д. Бортнянського „Возведох“ (ч. I.) з дуже гарним басовим сольом; 7) найкращий скрипак гімназії, учень кл. VIII., виступив зі скрипковим сольом, опісля при 8. точці відспівав муж. хор знову концерт Д. Бортнянського: „Господи, силою Твоєю“. Передостанньою точкою був оригінальний сценічний образ п. з. „Останні хвилини св. Йосафата“ укладу учня кл. VIII. — на основі історичної біографії Святого. Образ складався з двох відслон і своїм виведенням зробив на приявних глибоке враження, завдяки талановитій грі головного „актора“ (і режисера), учня кл. VII. Закінчив концерт муж. хор „Папським Місійним Гимном“ Аббата Россатія в італійській мові, що його публика вислухала, повставши з місць. Програма була різноманітна, добірна, поодинокі точки дбайливо підготовані. Слід це тимбільше підкреслити, що на кілька днів перед концертом професор-диригент хору ненадійно захорів і учні здані були виключно на власні сили; диригували хорами два осьмаки; голова „Співацького Кружка“ і голова „Музичного Гуртка“. Декорації до сценічного образу вималював теж самостійно й дуже ефектовно уч. VII. кл. Батьків, гостей і шк. молоді — муж. і жіночої гімназії — було так багато, що велика саля ніяк не могла всіх помістити. У перших рядах засіли найчільніші і світські і духовні громадяни Перемишля з Преосв. Коцилoвським на чолі. Вступ був за добровільними датками, ввесь дохід з концерту призначили учні на „Кружок Батьків“

ПІДЛЮТЕ.

Культурна праця СС. Василіянок у монастирі на Камінці находить живий відгомін між населенням. Гарно провадженa школа, зразкова захоронка для малих дітей та хор молоді дає змогу в зимовий час заняти і навчити чогось путнього довколичне населення. Слід підкреслити релігійну працю теперішнього катехита між населенням, яке горнеться до церкви і не жалує кілька годин ходу, щоби в церкві найти розраду і потіху. Гарний примір інтелігенції, що своїм активним зацікавленням у житті працюючих робітників разом приходить і на Богослуження і на хор та заохочує їх до ревнішої праці. Обласний музей інж. д-ра Саєвича вчить цікавіших розуміти красу наших гір, а штучна пструтарня під опікою д-ра Саєвича стала живою атракцією всіх і виявляє, що українські молоді наукові працівники зробили би не одну хосенну річ, якби тільки мали відповідний варстат праці.

СТРИЙ.

Театр Стадника у Стрию. Дня 3. п. м. завитав до нас театр Стадника з одною виставою „[illegible]“. Нова вистава, тема з визвольних боїв та ім'я Стадника стягнули на виставу поважну кількість громадянства, переважно молоді. Вистава пройшла з успіхом матеріяльним і моральним, але недостача глибшої ідеї вистави викликала тугу в артистично вироблених [illegible] за чимось більш поважним і змістовним.

Заг. Збори Філії Музичного Інституту у Стрию. Дня 8. п. м. відбулися Заг. Збори Філії Муз. Інст. ім. Лисенка у Стрию. Кріза в обсаді директора і непорозуміння між управою філії та директором тягнулася вже довший час і тільки завдяки тактові управи при допомозі централі зі Львова, спеціяльно ради. [illegible] удалося наладнати відносини у Філії так, що через акламацію вибрано дотеперішню управу Філії, висловлено їй признання і подяку за жертвенну працю для Філії, спеціяльно за купно площі під будову власного дому. Уповажнено управу продовжити директорові реченець до 8 днів, щоб вніс подання у справі приняття його на службі. Як зачуваємо дир. Лисько таке подання вніс і тимсамим кріза в Інституті минула. Зазначуємо, що від 25 літ проводить Муз. Інст. ім. Лисенка у Стрию п. Вол. Котович, відомий зі своєї громадянської праці.

Концерт Дуди і Савицького. Дня 19. п. м. відбувся у Стрию концерт артистів Дуди і Р. Савицького та викликав помітне зацікавлення, головно молоді. Нечисленно музичні аси Стрия всіх народностей, завдяки тому, що салю Н. Дому наймає кіно, оплата за винаймлення салі кіном є така висока, що артисти ледви могли покрити кошти. Всі присутні на концерті пережили кілька годин правдивої насолоди і з жалем покидали салю, щиро оплескуючи артистів.

Вистава „Чумаки“ учнів І. державної гімназії. Заходом амат. кружка учнів украіністичних [illegible] державної гімназії у Стрию відбулася 25. п. м. вистава „Чумаки“ Тобілевича. Вистава дбайливо підготована викликала велике зацікавлення учеників та їх родин. Слід підкреслити гарну гру учеників і учениць, які показали, що праця учителів-українистів видає успіх. Чистий дохід з обох вистав, одна для учеників опівдні, друга для громадянства вечором, причиниться до значної матеріяльної підмоги фонду бідних учнів.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ПРОБОЄМ, часопис підкарпатської молоді. Прага, серпень-жовтень 1936. Р. III. Ч. 8-10.

ГОСПОДАРСЬКО - КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів, 22. листопада 1936. Р. XVI. Ч. 47.

НАШ ПУТЬ. Львів, іюнь-сентябрь 1936. Год. I. Нр. 5.

На „Комітет допомоги хорим“.

Виказ жертв.

„Український Комітет допомоги хорим“ у Львові дістав на свята і „день хорих“, що відбувся дня 29-го травня п. р. в церкві Успенія П. Д. М. такі жертви: Митрополит Андрей 100 зол., Земельний Банк Львів 20 зол., Карпатія 10 зол., Сільський Господар 5 зол., Нар. Торговля цукор вартости 5 зол., Маслосоюз 3 копи яєць і 3 кг. масла, п. Процькова 20 зол. (збірка від своїх гостей підчас свят), п. Кулинич Ходорів 15 зол., п. Матюк І. Гута Зелена 10 зол., Н. Н. Личаків 10 зол., п. Панейко Львів 20 зол., п. Панейко М. Львів 6 зол., п. Панейко К. Львів 10 зол.; по 5 зол. прислали: рад. Громницький Львів, о. д-р Стасюк що місяця, о. Ковальчук Катовиці, о. Федьків А. Устрики Дол., о. Базилевич Княжолука, п. Петрицька Копичинці, п. Мирович Дуба, п. Вільчек Повхів, о. Рудко В. Свaрвава; по 4 зол.: п. Козакова Сокільники, п. Ниваньська Львів, п. Гошовська Львів; по 3 зол.: д-р Маковський Печеніжин, п. Богоровська Г. Бутини, о. д-р Чорняк І. Львів; п. Левицька Колодно 2 зол. 50 сот.; по 2 зол.: Кружок С. У. на Личакові що місяця, п. Ірина Довбенко Грабів, п. Гувар Антін Босири, п. Кобель А. Львів, п. Цегельський Струсів, п. Шаркова, п. Раковська, Н. Н., п. Янік, п. Старецька, п. Матієва; по 1.50 зол.: п. Ванівна О. — всі зі Львова; по 1 зол.: п. Манастирська, п. Дурбакова, о. Васили, п. Матієва — всі зі Львова. Великою підмогою для комітету була жертва 6 львівських церков у сумі 60 зол. заходом кан. Лопатинського. Крім цього деякі Вп. Пані підпомагають Комітет постійно місячними датками на збіркову книжечку і бльочки. Також жертвували сенники для хорих, а пп. Бачинська і Липинякова помісячно жертвують цукор і цитрини для хорих.

За ті всі жертви складає Комітет в імени хорих як найсердечнішу подяку. Сердечна дяка належиться також хвальним Редакціям, що двічі тижнево дають безплатно свої часописи для хорих по шпиталях. Дякуємо теж всім п. Лікарям, що спішать на кожний поклик Комітету та приходять з безплатною помічю нашим хорим і вкінці п. аптикареві М. Терлецькому за знижкові ціни ліків.

Комітет не дістає жадної субвенції і мусить опиратись виключно на власні сили, тому просить дальше о допомогу громадянства, бо тільки завдяки його помочі може продовжати свою працю і по шпиталях і по приватних домах.

Датки у грошах та одежі слід слати на адресу: „Достава“, Львів, вул. Руська ч. 20.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ХОРИМ:

А. Конрадова, голова — М. Біланька, секретарка.

СПОРТОВА СТОРІНКА

Життєва конечність.

Людське життя повне парадоксів. Одним із таких парадоксів є саме факт, що нині, в XX. ст., в добі пари, радія й електрики, значить у добі повної механізації життя, незвичайно сильно зазначується розбудова спортового руху і зворот людини XX. ст. до природи. Не важко зрозуміти таке явище, бож механізація життя — як доказують фізіольоги — спричинює занепад тілесної справности людини. За кволістю тіла йде кволість душі. Самооборонний інстинкт людства самочинно боронится перед усіми поганими наслідками механізації і самочинно звертається до природи й черпає свіжі життєві сили з фізичної культури.

А фізична культура — це людина в сонці, повітрі, воді й русі. Цими природними засобами змагають нові покоління до вироблення тілесної справности у згідній гармонії з духовою справністю.

Сучасна боротьба за життя-істнування з його політичними й суспільними кризами, з труднощами за варстат праці, ставить до людського організму незвичайно великі домагання. Це сьогодні життева аксіома, що тільки одиниці тілесно здорові, зі сильними нервами й серцем, загартовані до важких трудів і невигод, можуть переможно проходити крізь вовчі доли життя.

Тіловиховання вироблює у людині крім міцних мязів ще й самостійність, підприємчивість, зарадність, глибоке почуття товариськости й солідарности, охоту до боротьби у важкій життевій конкуренції; воно гартує волю і сталить чесну вдачу.

Ідеї тіловиховання старі, як людська культура. У старовинній Греції тіловиховання було одним із найважніших проявів громадського життя. У новітніх часах перша Німеччина звернула увагу на тіловиховання. Після програних наполеонських воєн і втрати незалежности творець німецького тіловиховання Людвик Ян узяв тіловиховання головним засобом до відродження німецького духа в боротьбі за визволення батьківщини.

Нема сьогодні нації, яка не розуміла6 величезного значіння й ваги тіловиховання. Адгу тіловиховання, йдуть за прикладом фашистівської Італії та гітлерівської Німеччини і вкладають величезні гроші та працю у фізичне виховання совітської молоді. Роблять це вони з одною метою, що її ясно очеркнула совітська преса: „Фізкультура відіграє велику ролю у збільшенні оборонноздатности червоної армії. Кожний фізкультурник, як свідомий громадянин рад. республики, повинен добре стріляти, щоб у відповідному часі вміти дати відсіч нападові імперіялістів".

Фізична культура стала нині нерозривною, складівною частиною національної культури і серед усіх культурних націй займає становище рівноватне з духовою культурою (мистецтво) і матеріяльною (техніка). Коли сьогодні оцінюємо культурний рівень якоїнебудь нації, то все побіч інших чинників беремо під увагу і ступінь розвитку її фізичної культури.

Українське тіловиховання не лежить уже облогом. Спортове життя у нас кріпшає з дня на день, росте в ширину та глибину. Творяться спортові клітини скрізь у краю не тільки в містах і місточках, але й по селах.

З розбудовою спортового руху зростає самозрозуміло потреба спортової преси і спортової літератури. В цій ділянці є ще у нас доволі велика прогалина. Щоб її хоч у невеличкій частині заповнити і причинитись таким робом до зросту й розбудови спортового руху в цілому краю та щоб дати нашим читачам по змозі найдокладніший образ сучасного нашого і чужого спортового життя, вводимо, поза щоденними, актуальними спортовими інформаціями, ще й окрему сторінку, присвячену справам тіловиховання. Сподіємося, що наші читачі приймуть її радо та з вдоволенням.

К.Л.К. перед новим зимовим сезоном.

Карпатський Лещетарський Клюб не є товариством, що жде, аж упадуть перші метелики снігу, навпаки — К.Л.К. увесь літній сезон веде інтенсивну підготову до зимового сезону, а деякі філії К.Л.К. у краю перемінились навіть у всесторонні спортові організації, які займаються в першу чергу мандрівництвом, каючництвом, спортовими грами, легкоатлетикою і т. д. Бож ніякої ділянки спорту не можна вправляти односторонньо. Найкращою заправою до зимових спортів є літні спорти і навпаки.

Головні напрямні у цьогорічній праці дала своїм філіям очевидно Рада К.Л.К., що поставила своєю метою реалізацію гасла: „Спорт у маси!" та використовує кожну нагоду, щоб перевести його в життя. Головний натиск кладе Рада на організацію нових спортових клітин філій К.Л.К. Спортова Комісія Ради К.Л.К. опрацювала докладний плян праці для своїх філій та доручила кожній з них докладно перевести його в життя.

Щоб поширити й у нас цей без сумніву найкращий зимовий спорт, доручено кожній філії К.Л.К. переводити теоретичні і практичні курси їзди на лещатах для змагунів початкових і заавансованих. У Львові відбуватимуться заходом львівської філії К.Л.К. такі курси під проводом вишколених інструкторів увесь зимовий сезон, залежно від скількости зголошених учасників. Участь у курсах можуть брати також і нечлени К.Л.К. Цікавіші теоретичні виклади із тих курсів поміщувати будемо в „Ділі". Львівська філія даватиме також фахові поради щодо вибору та купівлі лещетарського виряду. Точніше про те все напишемо пізніше.

На іншому місці поміщуємо ухвалений Радою К.Л.К. спортовий календарець для філій К.Л.К. на зимовий сезон 1937, на що звертаємо увагу всіх прихильників лещетарського спорту.

мрс.

Спортові висліди.

КОПАНИЙ МЯЧ.

БЕРЛІН. **Берлін — Краків 5:4 (3:2).** В неділю відбулись у Берліні треті з черги змагання між дружинами Кракова й Берліна. Один раз виграв Краків у Берліні 1:0, один раз Берлін у Кракові 2:0. Треті змагання виграв ріжницею одних воріт Берлін. Краків грав спершу дуже добре й добув у 18. хв. перші ворота. Одначе німецька дружина не спішилась і перейшла до сильного протинаступу та вела по кільканадцяти хвилинах вже 3:1. У другій половині польська дружина грала краще і навіть вирівняла 3:3. Остаточний вислід 5:4 для Берліна. Суддя п. Кехнер не признав одних воріт, що їх добув Краків.

КАТОВИЦІ. **А. К. С. — Рух 2:1 (2:0).** Перші змагання мистця Польщі й новика Державної Ліги покінчились сензацією, Бо Рух програв зовсім несподівано, але заслужено. В першій половині рівнорядна гра. По пере спершу перевага А. К. С., який добув 2 воріт. Одинокі ворота для Руху добув Петерек. При кінці переважав Рух, але непорадний напад не вмів собі дати ради під воротами.

ПОЗНАНЬ. **Варта — Г. Ц. П. 2:0 (1:0).** Лігова Варта перемогла невисоко А-клясовий Г. Ц. П.

ЧЕРНІВЦІ. **Тігіна — Довбуш 5:2.**

Причиною чергової програної Довбуша (22. XI.) була дуже слаба гра воротаря Суховерського, який пропустив 3 воріт, що їх можна було легко оборонити. Після цієї програної Довбуш стратив усі дані на мистецтво Ц-дивізії.

СИТКІВКА.

КОПЕНГАГЕН. **Данія — Німеччина 3:2.** Сітківкові змагання за чашу шведського короля Ґустава між Данією і Німеччиною покінчились сензаційною перемогою Данії. Німеччина відпала від дальших змагань.

БОКС.

ЛЬВІВ. **Чорні Ресовія 12:4.** Боксерські змагання за мистецтво Б-кляси принесли перемогу Чорним.

Рух мистцем Шлеська. Боксерське мистецтво Шлеська здобув знову Рух.

ГАКІВКА.

ПРАГА. **Чехословаччина — Швайцарія 1:1.**

КАТОВИЦІ. **Краковія — АЗС (Познань) 1:0 (0:0, 1:0, 0:0).** Ворота добув Тоні.

Спортові новинки.

Склад гаківкової дружини України буде такий: Скрипій (воротар), Лисяк і Ліщинський оборона, Марканець, Марковський і Диньо, напад. Імовірно гратиме ще в нападі Петрів. Україна гратиме свої гаківкові змагання на ледовнині Погоні при вул. Шімоновича. Крім України й Погоні гратимуть на цім ледовнищі ще Стшелец і Гасмонея. Інші дружини гратимуть на торі Л. Т. Л.

Перший тренінг боксерів України. Сьогодні відбудеться перший тренінг новозорганізованої боксерської секції України. Провідником боксерської секції є відомий копун п. О. Петрів. Тренує українських боксерів п. Вуйків. Перший прилюдний виступ боксерів України відбудеться вже у другій половині січня. Секція буде складатися зі самих нових змагунів.

При цій нагоді повідомляємо, що С. Т. Україна переноситься до нової домівки при вул. Сапіги 49, де займатиме великі чотири кімнати.

Закордонні гаківкарі у Львові. В днях 20. і 21. п. м. буде грати у Львові з Чорними „Телефонклюб" з Букарешту, віцемистець Румунії. В „Телефонклюбі" гратиме двох канадійців. 4. січня гратиме з Чорними у Львові мистець Румунії „Брагадіру". Крім цього гратиме ще у Львові одна шведська гаківкова дружина й одна німецька.

Мадярщина — Англія. Ці міжнародні футболеві змагання, що відбудуться завтра в Льондоні, викликали в Европі величезне заінтересування. Мадяри приготовляються до цієї імпрези дуже дбайливо, хоч після останніх програних у Празі і Парижі мають невеликі надії на успіх. Мадярську репрезентацію творять грачі Гунгарії, Ф. Т. Ц. й Уйпешт. По змаганнях у Льондоні гратимуть ще мадяри в Дебліні 6. п. м. з репрезентацією Ірляндії, 10. п. м. в Амстердамі або Ротердамі з репрезентацією Голяндії 13. п. м. в Ліль із репрезентацією півн. Франції.

Англійські футболісти у Львові. Зі Львова виїжджає за кордон львівський спортовий суддя п. Верафельд у торговельних справах. Львівська Погонь дала йому повновласти заангажувати одну з англійських футболевих дружин на змагання у Львові.

І наші „русскії" цікавляться спортом. На засіданні виділу Л.О.З.П.Н-у приняли в надзвичайні члени новий клюб у Львові, який називається бундючно: „І. русскій спортовий клюб Святогор". Новий клюб зачислили до II-кляси. Адреса клюбу: Рутовського 22, значить: у Нар. Домі.

Перу залишається у ФІФА. В Сантіяго де Чіле відбулися збори мячевих союзів Півд. Америки. Представник Перу поставив внесок, щоб Півд.-Америк. Спорт. Союз виступив з Міжнародного Футболевого Союзу. Одначе збори цей внесок відкинули, значить: Перу дальше залишиться у ФІФА.

Пінгпонг у Львові. У пінг-понгових мистецтвах Львівського Округа Пінгпонг. Союзу Гасмонея перемогла Геціск 3:2, Гавада — II. Сокіл 4:1, Рекорд — Сокіл 4:1, Зевст — Світезь 5:0. В мистецтвах веде Гасмонея.

За олімпійську медалю. До Парижа виїхала втора польська делегація на міжнародний конгрес верщиків, щоб у Парижі домагатися звороту, чи пак признання срібної олімпійської медалі, що її польська дружина здобула на берлін. Олімпіяді. Тому, що чеська дружина зголосила була протест, срібну медалю Польщі відобрали. Тепер виїхала делегація боротись усіма силами з несправедливим рішенням Міжнародного Союзу Верщиків.

КОМУНІКАТИ.

Спортовий календарець на зимовий сезон для Філій К. Л. К.

1. До 20. грудня 1936 р. перевести внутрішньо-клюбові змагання на трасі 10 км. для мужчин та 4 км. для молодиків і жінок.
2. Від 6.—11. січня 1937 р. інструкторський курс у Славську.
3. 10. січня „Традиційний зїздовий біг з Ільви" за нагороду „Неділі".
4. 13.—19. січня рейд на могилу бл. п. А. Кіфяка.
5. 19. січня — Космач. Вшанування бл. п. А. Кіфяка.
6. До 24. січня перевести по змозі змагання в скоках.
7. Від 24.—31. січня тиждень відзнаки справности (на трасі 10—18 км. для мужчин, 4—8 км. для жінок і молодиків).
8. 31. січня перевести по змозі зїздові змагання.
9. Від 1.—6. лютого лещетарський табор (перед крайовими змаганнями).
10. Від 7.—15. лютого крайові змагання у Славську.
11. 21.—28. лютого міжфіліяльні змагання Бойківщини у Славську й Розлучі та Гуцульщини у Ворохті.
12. Тиждень відзнаки справности від 1.—7. березня.
13. 25. березня — 2. квітня мандрівні лещетарські табори в Горгани — Чорногору і Лемківщину.

Виділи Філій подбають про виконання в цілости цього календарця.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

ЖОВКВА:

1. XII. Циганський барон.
2. XII. Муж двох жінок.
3. XII. Лев з Абісинії.
4. XII. Інваліди.
5. XII. Німа теща.
6. XII. Вій.

З Жовкви іде театр до Рави Руської, Сокаля і Камінки Струмилової.

Великий Театр:

Вівторок, 1. XII. год. 7.30 веч. прем „Міст".

Середа, 2. XII. год. 8. веч. опера „Ріголетто".

Кіна.

АПОЛЬО: „Альотрія".
АТЛЯНТИК: „Вірна ріка".
ВАНДА: „Давид Коперфільд; „Генерал Ченг".
ГРАЖИНА: „Відень, місто моїх мрій".
КАСІНО: „Сильветки" Вальтера Райша.
КОПЕРНИК: „Під двома прапорами".
МАРУСЕНЬКА: „Під двома прапорами".
МЕТРО: „Бригада смілнвих", „Нічні метелики".
МІРАЖ: „Епізод", „Вальс кохання".
МУЗА: „Променада кохання".
ПАКС: „Останні дні Помпеїв".
ПАЛЯС: „Жайворонок" (на осн. Легара) з Мартою Еґерт.
ПАН: „Карієра гарної жінки" з Ліно Мартні.
РАЙ: „Володарка Лібану".
СВІТ: „Володарка Лібану".
СТИЛЕВЕ: „Золотоволосий збиточник", ревія: „Гевсвий біґос".
ТОН: „Геройська бригада".
УТІХА: „Додик на фронті" і ревія".
ХИМЕРА: „Голос серця".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

„Райхенгаль".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 1. грудня 1936.

Відень (506,8) 15.20 Концерт для дітей, 17.25 Солісти, форт. Клімуда, Кратохвіль сопр., 21.05 Арії та пісні Джіна Ціня сопран. 22.20 Розр. концерт, **Братислава** (298,8) 15.45 Нар. пісні, 17.40 Віольончеля, **Брно** (325,4) 15.40 Чеські пісні, **Прага** (470,2) 15.00 Югослав. камер. музика, 17.30 Форт. реситаль, 18.20 Спів, фортепіян, 19.25 Концерт військ. орх., 20.05 Галевий концерт із нагоди югосл. нац. свята, 22.25 Партита б-моль Баха, **Париж** (1648) 12.00, 13.15, 14.00 Орх. концерт, 21.45 „Ля Газет де Монмартр" весела словно-муз. авд., **Білгород** (437,3) 12.00 17.00 Концерт, 20.30 Мельодії зі звуковика „Пожежа на Балкані", 22.20 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 8.20 Музика, 16.30 Легка музика, 19.15 Камер. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Хорватські пісні, 20.10 Великий вечір танку, **Мінхен** (405,4) 16.50 Орг. музика, 17.10 Коронаційний концерт Моцарта на форт. і орх., 20.10 Гарні мельодії, великий концерт оперетової музики, **Будапешт** (549,5) 12.05 Сальон. музика, 19.00 Сп. реситаль, 20.40 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 11.30 Орх. концерт, 20.45 „Паганіні" оп. Легара, **Рим** (420,8) 13.15 Весела авдиція, 17.15 Камер. концерт, 20.45 „Турандот" оп. Бусонія.

Середа, 2. грудня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 18.10 Концерт, 19.25 Опера, 22.20 Розр. концерт, **Братислава** (298,8) Генераїхові пісні, виг. Л. Колос, 16.10 Смичк. квартет, **Кошиці** (259,1) 18.15 Сп. реситаль Е. Бородін-Черкаської, **Прага** (470,2) 12.35 Сальон. квартет, 16.50 Легка музика, **Париж** (1648) 18.30 Концерт симф. орх., 21.05 Спів. реситаль, 21.45 „Ті не мошапра жаме" драма М. Кенедія, **Білгород** (437,3) 13.15 Спів. реситаль, 17.20 Нар. пісні, 19.50 Скрипка, 20.30 Вечір гумору, **Берлін** (356,7) 8.20 Музика, 14.15 Легка музика, 16.45 Тріо на скр., альтівку та віольонч., 20.45 Муз. вечір, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 20.10 Концерт солістів, болгарська співачка М. Стефанова мецосопр., Ол. Сегедь югосл. скрипак, 21.15 Концерт військової орх., **Мінхен** (405,4) 16.30 Солісти, Гольц сопран, Штаб форт., 18.00 Весела муз. пополудне, 19.00 Камер. музика, 22.30 Солісти, **Будапешт** (549,5) 12.05 Орх. концерт, 18.30 Концерт балалайк. орх., 17.45 Мадярські нар. пісні в супр. циг. орх., 19.30 Сальон. музика, 21.35 Скр. реситаль Ем. Телемана, **Мілано** (368,6) 11.30 Розр. концерт, 12.40 Легка музика, 17.15 Камер. музика, 21.00 „Меса да Реквієм" Вердія, **Рим** (420,8) 12.40 Розр. концерт, 22.00 Концерт солістів: Аріго Серато скрипка, А. Сальта форт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 1. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для молодших дітей: „Про лакомого Болишивотика", 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт, 12.40 Львівська хліборобська скринька, 12.50 Полудневий денник, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легка музика з гр. пл., 15.50 Скринька для дітей; Листи від дітей, 16.00 „Прялки", гр. пл., 16.15 Скринька ПКО, 16.30 Сальон. квартет, 17.00 Говорена повість: „Будні пп. Ковальських", 17.15 Концерт солістів, форт., скрипка, 17.45 Монольог: Папір, 17.55 Про висліди зимової помочі, 18.10 Спорт у містах і містечках, 18.20 Амер. танкова орхестра, гр. пл., 18.35 Поетична антольогія, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Дискутуймо: Праця та відпочинок, 19.20 У дні свята Югославії, промова, концерт, хор, спів, 19.40 Франц. пісонька з гр. пл., 20.00 Концерт камер. орх., форт., скрипка; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник, Актуальна гутірка, 21.40 Літер. нарис: Невідомий поет (Вікт. Поплавський), 21.55 „Співаючий чайок": джез. орх., хор ревелерсів, пісоньки, дуети, веселі рецитації, куплети, гітари; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Середа, 2. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Концерт орх., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: „Я того не зробив", Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Чайковський: Четверта симфонія, гр. пл., 12.40 Новочасне яутро, 12.50 Полудневий денник, 14.30 Едіт Льоранд із своєю орхестрою, гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Оперетові дуети, гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Муз. мініятури, гр. пл., 16.10 Муз. загадки для старших дітей, 16.30 Пісні Ст. Невядомського, 17.00 Сусп. сторожа на сх. землях, 17.15 Скринька, 17.50 Першi татринські провідники, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Пісоньки Давного хору, з гр. пл., 18.40 Зиг скринька, 18.50 Менше випадків при праці у хліборобстві, 19.00 „Андрій Бая і повітря" новеля Вол. Оркана, 19.20 Танок і пісонька, муз. авд.: фортепіян, спів (Войнс-Дзедушицький), кларнет, (Ол Пелеиський), 20.00 Театр Уяви: „Лязеннова справа" Юр. Тепи, 20.35 Хвилина бюра студій, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопен концерт у вик. Клявд. Аро, 21.30 Концерт симф. орх., Ала Сарі сопран, 22.30 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Дол ам. 5.31.50—5.28.50, дол. кан. 5.31—5.28, фльорени 289—287,40, франки 24.79—24.65, фр. шв. 122.30—121.50, фунти 26.06—25.90, гульд. данц. 17.70—17.90, ліри 25.20—24.60, марки 114.00—107.00, шилінги 95.50—94.50, марки нім. срібні 122—115.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 30. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-стація заладовання:

	льоко ст. заладов.:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	21.00—21.50
Жито збір. 693 гр/л. 3%	16.75—17.60
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	18.00—18.10
Овес легко задош. 444	13.00—13.25
Овес не задош. 456	13.50—13.75
Гречка 10%	19.00—19.50
Кукурудза жовта	15.00—15.25
Кукурудза червона	16.25—16.50
Конопл. сімя	31.75—32.00
Сонишникове сімя	32.00—32.25
Насіі виндену 95%	40.00—41.00
Фасоля корона руч. в з м. 42	51.00—52.00
Фасоля „Різен" руч. виб. з м.	41.00—42.00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	39.00—40.00
Фасоля мальц. спец. ручно вибир. з мішк.	42.00—45.00
Фасоля краса рафована	26.00—26.50
Фасоля цукр. ручно виб.	30.00—31.00
Конюшина червона	100—105
Конюшина вільна від каняник	115—120
Конюшина вільна від каняник 96 проц. чистоти	120—125

Всі роди збіжжа крім вівса виявляють легку поправу, а жито та ячмінь легко звишкують. Фасоля та олійні насіння теж виявляють звишкову тенденцію.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 30 листопада п. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	3.00 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	3.00 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням	3.05 „
1 л. молока	0.19 „
1 к. яєць	5.40 „

Тенденція на масло звишкова, на молоко та яйця сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 30. XI. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички І. кл., повногруді, не худі	1.10 зол.
Індики І. кл., повногруді, не худі	1.00 „
Курята І. кл. біло й жовтоніжки, без острішок, до ваги 1.60 кг.	0.90 „
Курки І. кл., товсті без остріг, без вапняку на ногах, щойно від 1.80 кг вгору	0.90 „
Качки товщеві І. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	0.85 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймає.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.